

Κατευθυντήριες γραμμές

Σχετικά με ορισμένες πτυχές των απαιτήσεων καταλληλότητας και της μορφής της περιοδικής δήλωσης για τις δραστηριότητες διαχείρισης χαρτοφυλακίου στο πλαίσιο του κανονισμού για τις αγορές κρυπτοστοιχείων (MiCA)

Περιεχόμενα

1	Πεδίο εφαρμογής	5
2	Νομοθετικές παραπομπές, συντομογραφίες και ορισμοί	6
2.1	Νομοθετικές παραπομπές	6
2.2	Συντομογραφίες	6
2.3	Ορισμοί	6
3	Σκοπός	8
4	Υποχρεώσεις συμμόρφωσης και υποβολής στοιχείων	9
4.1	Καθεστώς των κατευθυντήριων γραμμών.....	9
4.2	Απαιτήσεις υποβολής στοιχείων	9
5	Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με ορισμένες πτυχές των απαιτήσεων καταλληλότητας στο πλαίσιο του MiCA	10
5.1	Πληροφόρηση των πελατών σχετικά με τον σκοπό της αξιολόγησης της καταλληλότητας και του πεδίου εφαρμογής της (Κατευθυντήρια γραμμή 1).....	10
5.2	Αναγκαίες ρυθμίσεις για την κατανόηση των πελατών (Κατευθυντήρια γραμμή 2)	12
5.3	Έκταση των πληροφοριών που συλλέγονται από τους πελάτες (αναλογικότητα) (Κατευθυντήρια γραμμή 3).....	16
5.4	Αξιοπιστία των πληροφοριών που αφορούν τους πελάτες (Κατευθυντήρια γραμμή 4)	20
5.5	Επικαιροποίηση των πληροφοριών που αφορούν τους πελάτες (Κατευθυντήρια γραμμή 5)	24
5.6	Πληροφορίες πελάτη που είναι νομικό πρόσωπο ή ομάδα προσώπων (Κατευθυντήρια γραμμή 6).....	26
5.7	Αναγκαίες ρυθμίσεις για την κατανόηση των κρυπτοστοιχείων από τους πελάτες (Κατευθυντήρια γραμμή 7).....	28
5.8	Ρυθμίσεις που είναι αναγκαίες για τη διασφάλιση της καταλληλότητας των κρυπτοστοιχείων ή των υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων (Κατευθυντήρια γραμμή 8).....	29
5.9	Κόστος και πολυπλοκότητα ισοδύναμων προϊόντων (Κατευθυντήρια γραμμή 9)	33

5.10	Κόστος και οφέλη της αλλαγής επενδύσεων (Κατευθυντήρια γραμμή 10)	35
5.11	Προσόντα του προσωπικού (Κατευθυντήρια γραμμή 11)	37
6	Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τη μορφή της περιοδικής δήλωσης για τη διαχείριση χαρτοφυλακίου κρυπτοστοιχείων	39
6.1	Σταθερό μέσο (Κατευθυντήρια γραμμή 1)	39
6.2	Πρόσβαση σε διαδικτυακό σύστημα (Κατευθυντήρια γραμμή 2)	39
6.3	Περιεχόμενο της περιοδικής δήλωσης (Κατευθυντήρια γραμμή 3)	40

1 Πεδίο εφαρμογής

Ποιος;

1. Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές εφαρμόζονται στις αρμόδιες αρχές και στους παρόχους υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων, όπως ορίζονται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 σημείο 15 του MiCA, όταν παρέχουν, κατά περίπτωση, συμβουλές σχετικά με κρυπτοστοιχεία ή διαχείριση χαρτοφυλακίου κρυπτοστοιχείων.

Τι;

2. Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές αφορούν:
 - (i) τις απαιτήσεις καταλληλότητας βάσει του άρθρου 81 παράγραφοι 1, 7, 8, 10, 11 και 12 του MiCA, και
 - (ii) τις απαιτήσεις που αφορούν τη μορφή της περιοδικής δήλωσης που διαβιβάζουν οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων που παρέχουν διαχείριση χαρτοφυλακίου κρυπτοστοιχείων, σύμφωνα με το άρθρο 81 παράγραφος 14 του MiCA.

Πότε;

3. Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές εφαρμόζονται 60 ημερολογιακές ημέρες από την ημερομηνία δημοσίευσής τους στον δικτυακό τόπο της ESMA σε όλες τις επίσημες γλώσσες της ΕΕ.

2 Νομοθετικές παραπομπές, συντομογραφίες και ορισμοί

2.1 Νομοθετικές παραπομπές

Κανονισμός για την ESMA	Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1095/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Νοεμβρίου 2010, σχετικά με τη σύσταση Ευρωπαϊκής Εποπτικής Αρχής (Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών), την τροποποίηση της απόφασης αριθ. 716/2009/ΕΚ και την κατάργηση της απόφασης 2009/77/ΕΚ ¹ .
MiCA	Κανονισμός (ΕΕ) 2023/1114 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 31ης Μαΐου 2023, για τις αγορές κρυπτοστοιχείων και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 και (ΕΕ) αριθ. 1095/2010 και των οδηγιών 2013/36/ΕΕ και (ΕΕ) 2019/1937 ² .

2.2 Συντομογραφίες

ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ESMA	Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών
ΕΣΧΕ	Ευρωπαϊκό Σύστημα Χρηματοοικονομικής Εποπτείας

2.3 Ορισμοί

<i>Αξιολόγηση καταλληλότητας</i>	Η ολοκληρωμένη διαδικασία συλλογής πληροφοριών για τον εκάστοτε πελάτη και η επακόλουθη αξιολόγηση του παρόχου υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων σχετικά με την καταλληλότητα ορισμένου κρυπτοστοιχείου για τον πελάτη βάσει, μεταξύ άλλων, της άριστης κατανόησης των κρυπτοστοιχείων που μπορεί να προτείνει ή στα οποία μπορεί να επενδύσει για λογαριασμό του πελάτη.
<i>Ρομποτικές συμβουλές</i>	Η παροχή συμβουλών σχετικά με κρυπτοστοιχεία ή διαχείριση χαρτοφυλακίου κρυπτοστοιχείων (εξ ολοκλήρου ή εν μέρει) μέσω αυτοματοποιημένου ή ημιαυτοποιημένου

¹ ΕΕ L 331 της 15.12.2010, σ. 84.

² ΕΕ L 150 της 9.6.2023, σ. 40.

συστήματος το οποίο χρησιμοποιείται ως εργαλείο εκτέλεσης συναλλαγών με πελάτες.

3 Σκοπός

4. Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές βασίζονται στο άρθρο 81 παράγραφος 15 του MiCA και στο άρθρο 16 παράγραφος 1 του κανονισμού για την ESMA. Με τις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές επιδιώκεται η καθιέρωση συνεκτικών, αποδοτικών και αποτελεσματικών εποπτικών πρακτικών στο πλαίσιο του ΕΣΧΕ και η διασφάλιση της κοινής, ενιαίας και συνεπούς εφαρμογής του άρθρου 81 παράγραφοι 1, 7, 8, 10, 11, 12 και 14 του MiCA, κατά περίπτωση.
5. Ειδικότερα, έχουν στόχο να προωθήσουν την αύξηση της σύγκλισης όσον αφορά την εφαρμογή και τις εποπτικές προσεγγίσεις σχετικά με τις απαιτήσεις καταλληλότητας του MiCA και τις απαιτήσεις που ισχύουν για τη μορφή της περιοδικής δήλωσης που υποβάλλουν οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων που παρέχουν διαχείριση χαρτοφυλακίου κρυπτοστοιχείων.
6. Εντοπίζοντας ορισμένα σημαντικά ζητήματα, όπως περιγράφονται στις κατωτέρω κατευθυντήριες γραμμές, και συμβάλλοντας έτσι στη διασφάλιση της συμμόρφωσης των παρόχων υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων με τα ρυθμιστικά πρότυπα, η ESMA αναμένει αντίστοιχη ενίσχυση της προστασίας των επενδυτών.

4 Υποχρεώσεις συμμόρφωσης και υποβολής στοιχείων

4.1 Καθεστώς των κατευθυντήριων γραμμών

7. Σύμφωνα με το άρθρο 16 παράγραφος 3 του κανονισμού ESMA, οι αρμόδιες αρχές και οι συμμετέχοντες στις χρηματοοικονομικές αγορές οφείλουν να καταβάλλουν κάθε δυνατή προσπάθεια για να συμμορφωθούν προς τις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές.
8. Οι αρμόδιες αρχές προς τις οποίες απευθύνονται οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές οφείλουν να συμμορφωθούν ενσωματώνοντάς τις κατά περίπτωση στα οικεία εθνικά νομικά ή/και εποπτικά πλαίσια, ακόμη και όταν επιμέρους κατευθυντήριες γραμμές απευθύνονται πρωτίστως σε συμμετέχοντες στις χρηματοοικονομικές αγορές. Σε αυτήν την περίπτωση, οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να διασφαλίζουν, μέσω της άσκησης της εποπτείας τους, ότι οι συμμετέχοντες στις χρηματοοικονομικές αγορές συμμορφώνονται προς τις κατευθυντήριες γραμμές.

4.2 Απαιτήσεις υποβολής στοιχείων

9. Εντός δύο μηνών από την ημερομηνία δημοσίευσης των κατευθυντήριων γραμμών στον δικτυακό τόπο της ESMA σε όλες τις επίσημες γλώσσες της ΕΕ, οι αρμόδιες αρχές προς τις οποίες απευθύνονται οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές οφείλουν να κοινοποιούν στην ESMA εάν (i) συμμορφώνονται, (ii) δεν συμμορφώνονται, αλλά προτίθενται να συμμορφωθούν ή (iii) δεν συμμορφώνονται και δεν προτίθενται να συμμορφωθούν με τις κατευθυντήριες γραμμές.
10. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσής τους, οι αρμόδιες αρχές οφείλουν επίσης να κοινοποιήσουν στην ESMA εντός δύο μηνών από την ημερομηνία δημοσίευσης των κατευθυντήριων γραμμών, στον διαδικτυακό τόπο της ESMA και σε όλες τις επίσημες γλώσσες της ΕΕ, τους λόγους μη συμμόρφωσης προς τις κατευθυντήριες γραμμές.
11. Υπόδειγμα για τις κοινοποιήσεις διατίθεται στον διαδικτυακό τόπο της ESMA. Μετά τη συμπλήρωση του υποδείγματος, αυτό διαβιβάζεται στην ESMA.
12. Οι συμμετέχοντες στη χρηματοοικονομική αγορά δεν υποχρεούνται να αναφέρουν εάν συμμορφώνονται με τις εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές.

5 Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με ορισμένες πτυχές των απαιτήσεων καταλληλότητας στο πλαίσιο του MiCA

5.1 Πληροφόρηση των πελατών σχετικά με τον σκοπό της αξιολόγησης της καταλληλότητας και του πεδίου εφαρμογής της (Κατευθυντήρια γραμμή 1)

Σχετική νομοθεσία: Άρθρο 66 παράγραφοι 1 και 2 και άρθρο 81 παράγραφοι 1, 8, 10 και 11 του MiCA.

13. Οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει να ενημερώνουν τους πελάτες, με σαφή και κατανοητό τρόπο, ότι η αξιολόγηση της καταλληλότητας διενεργείται προκειμένου ο πάροχος υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων να μπορεί να ενεργεί για το βέλτιστο συμφέρον του πελάτη. Αυτό θα πρέπει να περιλαμβάνει σαφή εξήγηση ότι αποτελεί ευθύνη του παρόχου υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων να διεξάγει την αξιολόγηση, έτσι ώστε οι πελάτες να κατανοούν i) τον λόγο για τον οποίο τους ζητείται να υποβάλουν ορισμένες πληροφορίες, ii) πόσο σημαντικό είναι οι πληροφορίες αυτές να είναι επικαιροποιημένες, ορθές και πλήρεις και iii) ότι, χωρίς τις πληροφορίες αυτές, ο πάροχος υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων δεν θα συστήσει υπηρεσίες κρυπτοστοιχείων ή κρυπτοστοιχεία, ούτε θα ξεκινήσει την παροχή διαχείρισης χαρτοφυλακίου κρυπτοστοιχείων. Οι πληροφορίες αυτές μπορούν να παρέχονται σε τυποποιημένη μορφή.
14. Η πληροφόρηση σχετικά με την αξιολόγηση της καταλληλότητας θα πρέπει να βοηθά τους πελάτες να κατανοούν τον σκοπό των απαιτήσεων. Θα πρέπει να τους ενθαρρύνει να παρέχουν επικαιροποιημένες, ορθές και επαρκείς πληροφορίες σχετικά με τις γνώσεις και την πείρα τους, τους επενδυτικούς στόχους τους (συμπεριλαμβανομένης της ανοχής τους στον κίνδυνο) και τη χρηματοοικονομική τους κατάσταση (μεταξύ άλλων της δυνατότητάς τους να υποστούν ζημιές). Οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει να τονίζουν στους πελάτες τους ότι είναι σημαντικό να συγκεντρώνουν πλήρεις και ακριβείς πληροφορίες, ώστε ο πάροχος υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων να μπορεί να συστήνει στον πελάτη κατάλληλα κρυπτοστοιχεία ή υπηρεσίες κρυπτοστοιχείων. Χωρίς αυτές τις πληροφορίες, οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων δεν μπορούν να παρέχουν συμβουλές σχετικά με κρυπτοστοιχεία ή διαχείριση χαρτοφυλακίου κρυπτοστοιχείων.
15. Εναπόκειται στους παρόχους υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων να αποφασίζουν με ποιον τρόπο θα ενημερώνουν τους πελάτες τους σχετικά με την αξιολόγηση της καταλληλότητας. Ωστόσο, ο τρόπος ενημέρωσης θα πρέπει να επιτρέπει τον έλεγχο του κατά πόσον υποβλήθηκαν οι πληροφορίες.
16. Οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων δεν θα πρέπει να δημιουργούν καμία ασάφεια ή σύγχυση σχετικά με τις ευθύνες τους στη διαδικασία κατά την αξιολόγηση της

καταλληλότητας των υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων ή των κρυπτοστοιχείων. Κυρίως, οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει να αποφεύγουν να δηλώνουν ή να δίνουν την εντύπωση ότι ο πελάτης είναι εκείνος που αποφασίζει σχετικά με την καταλληλότητα της επένδυσης ή της υπηρεσίας, ή ότι ο πελάτης είναι εκείνος που καθορίζει ποια κρυπτοστοιχεία ή ποιες υπηρεσίες κρυπτοστοιχείων ταιριάζουν στο προφίλ κινδύνου του. Για παράδειγμα, οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει να αποφεύγουν να υποδεικνύουν στον πελάτη ότι ένα ορισμένο κρυπτοστοιχείο είναι εκείνο το οποίο ο πελάτης επέλεξε ως κατάλληλο ή να ζητούν από τον πελάτη να επιβεβαιώσει την καταλληλότητα ενός κρυπτοστοιχείου ή μιας υπηρεσίας κρυπτοστοιχείων.

17. Τυχόν δηλώσεις αποποίησης ευθύνης (ή παρεμφερείς δηλώσεις), οι οποίες αποσκοπούν στον περιορισμό της ευθύνης του παρόχου υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων σχετικά με την αξιολόγηση της καταλληλότητας, δεν επηρεάζουν καθ' οιονδήποτε τρόπο τον χαρακτηρισμό της παρεχόμενης υπηρεσίας κρυπτοστοιχείων στους πελάτες ούτε την αξιολόγηση της συμμόρφωσης του παρόχου υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων προς τις αντίστοιχες απαιτήσεις. Για παράδειγμα, οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων δεν θα πρέπει να δηλώνουν ότι δεν αξιολογούν την καταλληλότητα όταν συλλέγουν από τους πελάτες πληροφορίες που απαιτούνται για τη διενέργεια αξιολόγησης της καταλληλότητας (π.χ. πληροφορίες σχετικά με τον επενδυτικό ορίζοντα/την περίοδο διακράτησης ή πληροφορίες σχετικές με την ανοχή κινδύνου).
18. Εκτός από τις λοιπές απαιτούμενες πληροφορίες και προκειμένου να αντιμετωπίσουν πιθανά κενά κατανόησης των πελατών σχετικά με τις υπηρεσίες κρυπτοστοιχείων που παρέχονται μέσω «ρομποτικών συμβουλών», οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει να παρέχουν στους πελάτες τους τις ακόλουθες πληροφορίες:
 - σαφείς και ακριβείς πληροφορίες σχετικά με τον βαθμό και την έκταση της ανθρώπινης παρέμβασης, καθώς και με τη δυνατότητα του πελάτη να ζητήσει την αλληλεπίδραση με ανθρώπους,
 - αναλυτικές πληροφορίες σχετικά με τον άμεσο αντίκτυπο που έχουν οι απαντήσεις των πελατών στον προσδιορισμό της καταλληλότητας των προτεινόμενων ή λαμβανόμενων για λογαριασμό τους επενδυτικών αποφάσεων,
 - περιγραφή των πηγών πληροφοριών που χρησιμοποιούνται για τη διατύπωση επενδυτικών συμβουλών ή για την παροχή υπηρεσιών διαχείρισης χαρτοφυλακίου (π.χ. εάν χρησιμοποιείται διαδικτυακό ερωτηματολόγιο, οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει να διευκρινίζουν το εάν οι απαντήσεις σε αυτό ενδέχεται να αποτελούν τη μοναδική βάση της «ρομποτικής συμβουλής» ή αν ο πάροχος υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων έχει πρόσβαση σε άλλες πληροφορίες ή λογαριασμούς του πελάτη),
 - διευκρινίσεις σχετικά με τον χρόνο και τον τρόπο επικαιροποίησης των πληροφοριών πελάτη που αφορούν την κατάστασή του/της, τις προσωπικές του περιστάσεις κ.λπ.

19. Οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει επίσης να εξετάζουν προσεκτικά εάν οι γνωστοποιήσεις τους είναι σχεδιασμένες ώστε να είναι αποτελεσματικές (π.χ. οι γνωστοποιήσεις διατίθενται απευθείας στους πελάτες και δεν είναι κρυφές ή δυσνόητες). Στο πλαίσιο αυτό οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων που παρέχουν «ρομποτικές συμβουλές» οφείλουν ιδίως:
- να αποδίδουν ιδιαίτερη έμφαση στις συναφείς πληροφορίες (π.χ. μέσω της χρήσης χαρακτηριστικών όπως τα αναδυόμενα παράθυρα),
 - να εξετάζουν αν ορισμένες πληροφορίες θα πρέπει να συνοδεύονται από διαδραστικό κείμενο (π.χ. μέσω της χρήσης χαρακτηριστικών όπως οι «συμβουλές εργαλείου» ("tooltips") ή από άλλα μέσα για την παροχή πρόσθετων πληροφοριών στους πελάτες που αναζητούν αναλυτικότερη ενημέρωση (π.χ. μέσω της ενότητας «Συχνές ερωτήσεις»).

5.2 Αναγκαίες ρυθμίσεις για την κατανόηση των πελατών (Κατευθυντήρια γραμμή 2)

Σχετική νομοθεσία: Άρθρο 81 παράγραφοι 1, 8 και 10 του MiCA.

20. Κατά τη συλλογή των πληροφοριών που είναι αναγκαίες για τη διενέργεια αξιολόγησης καταλληλότητας για κάθε πελάτη, οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι ερωτήσεις που υποβάλλουν στους πελάτες τους είναι αρκετά συγκεκριμένες, είναι πιθανό να κατανοηθούν σωστά, λαμβάνουν υπόψη τα στοιχεία που αναπτύσσονται στην κατευθυντήρια γραμμή 3 και ότι κάθε μέθοδος που χρησιμοποιείται για τη συλλογή πληροφοριών έχει σχεδιαστεί με σκοπό τη λήψη των πληροφοριών που απαιτούνται για την αξιολόγηση καταλληλότητας.
21. Οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι η αξιολόγηση των πληροφοριών που συλλέγουν για τους πελάτες τους διενεργείται με τη δέουσα συνέπεια και ανεξάρτητα από τα μέσα που χρησιμοποιούν για τη συλλογή των εν λόγω πληροφοριών.
22. Για παράδειγμα, οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα μπορούσαν να χρησιμοποιούν ερωτηματολόγια (ιδίως σε ψηφιακή μορφή) που συμπληρώνουν οι πελάτες τους, πληροφορίες που συλλέγονται κατά τη διάρκεια συζητήσεων μαζί τους ή άλλες πληροφορίες που έχουν ήδη συγκεντρωθεί μέσω της υφιστάμενης σχέσης του παρόχου υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων με τον πελάτη. Για παράδειγμα, η αθέτηση πληρωμής για άλλες υποχρεώσεις μπορεί να αποτελεί ένδειξη οικονομικής δυσχέρειας.
23. Κατά τον σχεδιασμό των ερωτηματολογίων για τη συλλογή πληροφοριών σχετικά με τους πελάτες τους με σκοπό τη διενέργεια αξιολόγησης της καταλληλότητας, οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει να γνωρίζουν και να λαμβάνουν υπόψη τους συνηθέστερους λόγους για τους οποίους οι πελάτες δίνουν εσφαλμένες απαντήσεις στα ερωτηματολόγια. Ειδικότερα:

- θα πρέπει να λαμβάνεται η δέουσα μέριμνα ώστε το ερωτηματολόγιο να είναι σαφές, πλήρες και κατανοητό και να αποφεύγονται διατυπώσεις που παραπλανούν, προκαλούν σύγχυση ή πάσχουν από έλλειψη ακρίβειας και υπερβολική χρήση τεχνικών όρων,
 - ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να αποδίδεται στη μορφή του ερωτηματολογίου, ώστε να αποφεύγεται η χειραγώγηση των επιλογών των πελατών (γραμματοσειρά, διάστιχο...),
 - θα πρέπει να αποφεύγονται οι σύνθετες ερωτήσεις (η συλλογή πληροφοριών για σειρά θεμάτων μέσω μίας και μόνης ερώτησης, ιδίως όταν αυτή αφορά την αξιολόγηση των γνώσεων και της πείρας και την ανοχή κινδύνου),
 - οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει να εξετάζουν με τη δέουσα προσοχή τη σειρά των ερωτήσεων, ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματική συλλογή πληροφοριών,
 - το ερωτηματολόγιο για τη διασφάλιση της συλλογής των αναγκαίων πληροφοριών δεν θα πρέπει καταρχήν να παρέχει στον ερωτώμενο τη δυνατότητα να αρνηθεί να απαντήσει σε κάποια ερώτηση (ιδίως όταν αυτή αφορά τη συλλογή πληροφοριών σχετικά με τη χρηματοοικονομική κατάσταση του πελάτη).
24. Οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει επίσης να λαμβάνουν εύλογα μέτρα για την αξιολόγηση της κατανόησης του επενδυτικού κινδύνου από τον πελάτη, καθώς και της σχέσης μεταξύ κινδύνου και απόδοσης των επενδύσεων, καθόσον η κατανόηση αυτών των εννοιών είναι κρίσιμη προκειμένου οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων να είναι σε θέση να εξυπηρετήσουν με τον καλύτερο τρόπο το συμφέρον του πελάτη κατά τη διενέργεια αξιολόγησης της καταλληλότητας. Κατά την υποβολή των σχετικών ερωτήσεων, οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει να εξηγούν με σαφή και απλό τρόπο ότι ο σκοπός της απάντησής τους είναι να βοηθήσει στην αξιολόγηση της στάσης των πελατών απέναντι στον κίνδυνο (προφίλ κινδύνου) και, ως εκ τούτου, εάν οι υπηρεσίες κρυπτοστοιχείων ή τα κρυπτοστοιχεία είναι κατάλληλα γι' αυτούς (και, εάν είναι κατάλληλα, ποια είδη και ποιοι κίνδυνοι συνδέονται με αυτά).
25. Οι αναγκαίες πληροφορίες για τη διενέργεια αξιολόγησης της καταλληλότητας περιλαμβάνουν διάφορα στοιχεία τα οποία ενδέχεται να επηρεάσουν, για παράδειγμα, την ανάλυση της χρηματοοικονομικής κατάστασης του πελάτη (περιλαμβανομένης της δυνατότητάς του να υποστεί ζημίες) ή τους επενδυτικούς του στόχους (περιλαμβανομένου του επιπέδου ανοχής κινδύνου). Παραδείγματα τέτοιων στοιχείων παρατίθενται στη συνέχεια:
- η προσωπική κατάσταση του πελάτη (ιδίως, η δικαιοπρακτική ικανότητα του πελάτη να δεσμεύει περιουσιακά στοιχεία τα οποία ενδέχεται να ανήκουν επίσης στον/στη σύντροφό του)

- η οικογενειακή κατάσταση του πελάτη (οι μεταβολές στην οικογενειακή κατάσταση του πελάτη ενδέχεται να έχουν επιπτώσεις στη χρηματοοικονομική του κατάσταση, π.χ. ένα νέο τέκνο/μέλος της οικογένειας ή ένα τέκνο που είναι σε ηλικία να ξεκινήσει σπουδές στο πανεπιστήμιο)
 - η ηλικία του πελάτη (η οποία είναι πρωτίστως σημαντική για την ορθή αξιολόγηση των επενδυτικών στόχων του πελάτη, ειδικότερα δε του επιπέδου του χρηματοοικονομικού κινδύνου που ο πελάτης είναι πρόθυμος να αναλάβει, καθώς και της περιόδου διακράτησης/του επενδυτικού ορίζοντα, η οποία καταδεικνύει την προθυμία διακράτησης μιας επένδυσης για ορισμένο χρονικό διάστημα)
 - η εργασιακή κατάσταση του πελάτη (ο βαθμός εργασιακής ασφάλειας ή το γεγονός ότι ο πελάτης πλησιάζει την ηλικία συνταξιοδότησής του μπορούν να έχουν επιπτώσεις στη χρηματοοικονομική του κατάσταση ή στους επενδυτικούς στόχους του)
 - η ανάγκη ρευστότητας εκ μέρους του πελάτη σε ορισμένες συναφείς επενδύσεις ή η ανάγκη χρηματοδότησης μελλοντικών χρηματοοικονομικών δεσμεύσεων (π.χ. αγοράς ακινήτου, καταβολής διδάκτρων).
26. Κατά τον προσδιορισμό των αναγκαίων πληροφοριών, οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τον δυνητικό αντίκτυπο οποιασδήποτε σημαντικής αλλαγής αυτών των πληροφοριών στην αξιολόγηση της καταλληλότητας.
27. Η ESMA θεωρεί ότι αποτελεί ορθή πρακτική η εξέταση των μη χρηματοοικονομικών στοιχείων κατά τη συλλογή πληροφοριών από τους παρόχους υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων σχετικά με τους επενδυτικούς στόχους του πελάτη, όπως άλλωστε και η συλλογή πληροφοριών –πέραν των στοιχείων που απαριθμούνται στην παράγραφο 25– για τις προτιμήσεις του πελάτη που αφορούν κοινωνικούς και περιβαλλοντικούς παράγοντες, καθώς και παράγοντες διακυβέρνησης, προκειμένου να τις λάβει υπόψη στην αξιολόγηση καταλληλότητας.
28. Οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει να λαμβάνουν όλα τα εύλογα μέτρα για να αξιολογούν επαρκώς το εάν οι πελάτες τους κατανοούν τα κύρια χαρακτηριστικά και τους κινδύνους που ενέχουν τα διάφορα είδη των προϊόντων που τους διαθέτουν. Ιδιαίτερα σημαντική για την ορθή αξιολόγηση των γνώσεων και της πείρας του πελάτη είναι η καθιέρωση μηχανισμών για να αποφεύγεται η αυτοαξιολόγηση και να διασφαλίζεται η συνέπεια των απαντήσεων του πελάτη³ από τους παρόχους υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων. Οι πληροφορίες που συλλέγονται από τους παρόχους υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων σχετικά με τις γνώσεις και την πείρα του πελάτη θα πρέπει να εξετάζονται ως σύνολο για τη γενική αξιολόγηση της εκ μέρους του κατανόησης των

³ Βλ. κατευθυντήρια γραμμή 4.

προϊόντων και υπηρεσιών και των κινδύνων που ενέχουν οι συνιστώμενες συναλλαγές ή η διαχείριση του χαρτοφυλακίου του.

29. Ιδιαίτερα σημαντικό είναι επίσης οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων να αξιολογούν το εάν ο πελάτης κατανοεί τις βασικές χρηματοοικονομικές έννοιες, όπως είναι ο επενδυτικός κίνδυνος (συμπεριλαμβανομένου του κινδύνου συγκέντρωσης) και η αντιστάθμιση κινδύνου-απόδοσης. Για τον σκοπό αυτόν, οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει να εξετάζουν τη χρήση ενδεικτικών, εύληπτων παραδειγμάτων σχετικά με τα επίπεδα ζημίας/απόδοσης που ενδέχεται να προκύψουν ανάλογα με το επίπεδο του αναληφθέντος κινδύνου, θα πρέπει δε να αξιολογούν την απόκριση του πελάτη στα σενάρια αυτά.
30. Στο πλαίσιο της αξιολόγησης των γνώσεων και της πείρας ενός πελάτη, οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι ο πελάτης κατανοεί ειδικά τα κρυπτοστοιχεία και, ιδίως, τους κινδύνους που συνδέονται με τη χρήση της τεχνολογίας καταμετρημένου καθολικού (για παράδειγμα, κυβερνοκλοπή, περιστατικά πειρατείας, απώλεια ή καταστροφή ιδιωτικών κλειδιών), στην οποία βασίζονται τα κρυπτοστοιχεία.
31. Οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει να σχεδιάζουν τα ερωτηματολόγια τους με γνώμονα τη δυνατότητα συγκέντρωσης των αναγκαίων πληροφοριών σχετικά με τους πελάτες τους. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για τους παρόχους υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων που παρέχουν υπηρεσίες ρομποτικών συμβουλών, δεδομένης της περιορισμένης ανθρώπινης αλληλεπίδρασης. Για να διασφαλίσουν τη συμμόρφωσή τους προς τις απαιτήσεις που αφορούν αυτήν την αξιολόγηση, οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη παράγοντες όπως οι εξής:
 - το εάν οι πληροφορίες που έχουν συλλεχθεί μέσω του διαδικτυακού ερωτηματολογίου επιτρέπουν στον πάροχο υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι η συμβουλή που δόθηκε είναι κατάλληλη για τους πελάτες του βάσει των γνώσεων και της πείρας τους, της χρηματοοικονομικής τους κατάστασης και των επενδυτικών τους στόχων και αναγκών,
 - το εάν οι ερωτήσεις που περιέχει το ερωτηματολόγιο είναι επαρκώς σαφείς και/ή το ερωτηματολόγιο έχει σχεδιαστεί για να παρέχει πρόσθετες διευκρινίσεις ή παραδείγματα στους πελάτες όταν αυτό καθίσταται αναγκαίο (π.χ. μέσα από χαρακτηριστικά σχεδιασμού όπως οι «συμβουλές εργαλείου» ("tooltips") ή τα αναδυόμενα παράθυρα),
 - το εάν παρέχεται στους πελάτες κάποια δυνατότητα αλληλεπίδρασης με ανθρώπους κατά τη συμπλήρωση του διαδικτυακού ερωτηματολογίου (συμπεριλαμβανομένης της αλληλεπίδρασης μέσω μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή μέσω κινητού τηλεφώνου),

- το εάν έχουν ληφθεί μέτρα για την αντιμετώπιση αντιφατικών απαντήσεων των πελατών (όπως είναι η ενσωμάτωση στο ερωτηματολόγιο χαρακτηριστικών προειδοποίησης του πελάτη που ενεργοποιούνται όταν οι απαντήσεις είναι αντιφατικές και καλούν τους πελάτες να επανεξετάσουν τις απαντήσεις τους ή η εφαρμογή συστημάτων αυτόματης εμφάνισης ενδείκτη σφάλματος (flag) στις προδήλως αντιφατικές πληροφορίες που παρέχονται από τον πελάτη ούτως ώστε να τύχουν επανεξέτασης ή παρακολούθησης από τον πάροχο υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων).

5.3 Έκταση των πληροφοριών που συλλέγονται από τους πελάτες (αναλογικότητα) (Κατευθυντήρια γραμμή 3)

Σχετική νομοθεσία: Άρθρο 81 παράγραφοι 1, 8 και 10 του MiCA

32. Πριν από την παροχή συμβουλών σχετικά με κρυπτοστοιχεία ή διαχείριση χαρτοφυλακίου κρυπτοστοιχείων, οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων πρέπει να συλλέγουν όλες τις «απαραίτητες πληροφορίες»⁴ σχετικά με τις γνώσεις και την πείρα του πελάτη, την οικονομική του κατάσταση, τους επενδυτικούς στόχους του και τη βασική του κατανόηση των κινδύνων που ενέχει η αγορά κρυπτοστοιχείων, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη τη φύση και την έκταση της παρεχόμενης υπηρεσίας. Η έκταση των «απαραίτητων» πληροφοριών μπορεί να ποικίλλει, οι δε πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει να καθορίζουν την έκταση των πληροφοριών που πρέπει να συλλέγονται από τους πελάτες με βάση όλα τα χαρακτηριστικά των συμβουλών σχετικά με κρυπτοστοιχεία ή διαχείριση χαρτοφυλακίου κρυπτοστοιχείων οι οποίες παρέχονται στους εν λόγω πελάτες. Ειδικότερα, οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τα χαρακτηριστικά των συμβουλών σχετικά με κρυπτοστοιχεία ή διαχείριση χαρτοφυλακίου κρυπτοστοιχείων τις οποίες πρόκειται να παράσχουν, τον τύπο και τα χαρακτηριστικά των κρυπτοστοιχείων που πρόκειται να εξεταστούν και τα χαρακτηριστικά των πελατών.
33. Κατά τον προσδιορισμό του ποιες πληροφορίες είναι «απαραίτητες», οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει να εξετάζουν, σε σχέση με τις γνώσεις και την πείρα του πελάτη, την οικονομική του κατάσταση, τους επενδυτικούς στόχους του και τη βασική του κατανόηση των κινδύνων που ενέχει η αγορά κρυπτοστοιχείων:
- το είδος των κρυπτοστοιχείων ή των συναλλαγών ή υπηρεσιών που ενδέχεται να συστήσει ή να συνάψει ο πάροχος υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων (λαμβανομένης υπόψη της πολυπλοκότητας και του επιπέδου του κινδύνου),

⁴ Ως «απαραίτητες πληροφορίες» θα πρέπει να νοούνται οι πληροφορίες που οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων πρέπει να συλλέγουν προκειμένου να συμμορφωθούν προς τις απαιτήσεις καταλληλότητας του MiCA.

- τη φύση και το εύρος της υπηρεσίας την οποία ενδέχεται να παράσχει ο πάροχος υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων,
 - τις ανάγκες και τις συνθήκες του πελάτη,
 - τα χαρακτηριστικά του πελάτη [π.χ. τον βαθμό ειδίκευσής του, τις γνώσεις του σχετικά με επενδύσεις (συμπεριλαμβανομένων των επενδύσεων σε κρυπτοστοιχεία), την οικονομική του κατάσταση κ.λπ.].
34. Οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι πληροφορίες σχετικά με τις γνώσεις και την πείρα ενός πελάτη ή δυνητικού πελάτη σε θέματα επενδύσεων, μεταξύ άλλων στον τομέα των κρυπτοστοιχείων, περιλαμβάνουν τα ακόλουθα, στον βαθμό που αρμόζει στη φύση του πελάτη, τη φύση και την έκταση της υπηρεσίας που πρόκειται να παρασχεθεί και το είδος των κρυπτοστοιχείων ή των σχεδιαζόμενων συναλλαγών, συμπεριλαμβανομένης της πολυπλοκότητάς τους και των κινδύνων που ενέχονται:
- είδη υπηρεσιών, συναλλαγών και χρηματοπιστωτικών προϊόντων με τα οποία είναι εξοικειωμένος ο πελάτης·
 - εάν ο πελάτης κατανοεί την τεχνολογία κατανεμημένου καθολικού στην οποία βασίζονται τα κρυπτοστοιχεία, καθώς και τους εγγενείς κινδύνους της τεχνολογίας αυτής, όπως ο κίνδυνος μεταφοράς κρυπτοστοιχείων σε λάθος πορτοφόλι ή διεύθυνση ή οι κίνδυνοι παραβιάσεων ασφαλείας·
 - φύση, όγκος και συχνότητα των συναλλαγών του πελάτη, μεταξύ άλλων σε κρυπτοστοιχεία, και περίοδος εντός της οποίας πραγματοποιήθηκαν·
 - το εκπαιδευτικό επίπεδο και το επάγγελμα ή συναφές προηγούμενο επάγγελμα του υφιστάμενου ή δυνητικού πελάτη.
35. Κατά την αξιολόγηση των γνώσεων ενός πελάτη σχετικά με τα κρυπτοστοιχεία ή συγκεκριμένο είδος κρυπτοστοιχείων, οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων δεν θα πρέπει να βασίζονται αποκλειστικά στο ιστορικό συναλλαγών του εν λόγω πελάτη, αλλά θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι ο πελάτης κατανοεί το προϊόν.
36. Παρότι το εύρος των πληροφοριών που πρέπει να συλλέγονται μπορεί να διαφέρει, ο κανόνας που διασφαλίζει ότι μια σύσταση ή μια επένδυση που πραγματοποιείται για λογαριασμό ενός πελάτη είναι κατάλληλη γι' αυτόν παραμένει πάντοτε ο ίδιος. Ο κανονισμός MiCA επιτρέπει στους παρόχους υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων να συλλέγουν το επίπεδο πληροφοριών που είναι επαρκές και αναλογικό προς τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που προσφέρουν, ή για τα οποία ο πελάτης ζητά ειδικές συμβουλές σχετικά με κρυπτοστοιχεία ή διαχείριση χαρτοφυλακίου κρυπτοστοιχείων. Δεν επιτρέπει

στους παρόχους υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων να μειώνουν το επίπεδο προστασίας που πρέπει να παρέχεται στους πελάτες.

37. Στις πληροφορίες σχετικά με τους επενδυτικούς στόχους υφιστάμενου ή δυνητικού πελάτη θα πρέπει να περιλαμβάνονται, κατά περίπτωση, πληροφορίες σχετικά με το χρονικό διάστημα κατά το οποίο ο πελάτης επιθυμεί να διακρατήσει την επένδυση, τις προτιμήσεις του όσον αφορά την ανάληψη κινδύνου, το προφίλ κινδύνου του και τους σκοπούς της επένδυσης.
38. Όταν παρέχουν πρόσβαση σε πιο περίπλοκα ή επισφαλή κρυπτοστοιχεία, οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει να συλλέγουν πιο εμπειριστωμένες πληροφορίες για τον πελάτη από εκείνες που θα συνέλεγαν στην περίπτωση λιγότερο περίπλοκων ή επισφαλών προϊόντων. Με τον τρόπο αυτό, οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων μπορούν να αξιολογούν την ικανότητα του πελάτη να κατανοεί και να αναλαμβάνει, από οικονομική άποψη, τους κινδύνους που σχετίζονται με τα κρυπτοστοιχεία⁵. Η ESMA αναμένει από τους παρόχους υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων να αξιολογούν αυστηρά, μεταξύ άλλων, τις γνώσεις και την πείρα του πελάτη, συμπεριλαμβανομένης, για παράδειγμα, της ικανότητάς του να κατανοεί τους μηχανισμούς που καθιστούν το κρυπτοστοιχείο που συστήνεται ή αποτελεί αντικείμενο διαπραγμάτευσης «επισφαλές» και, ενδεχομένως, «περίπλοκο», των τυχόν παλαιότερων συναλλαγών του πελάτη σε κρυπτοστοιχεία και το συγκεκριμένο είδος κρυπτοστοιχείων (για παράδειγμα, σταθερό κρυπτονόμισμα ή συναλλακτική μάρκα), το χρονικό διάστημα εντός του οποίου έχει πραγματοποιήσει τις σχετικές συναλλαγές κ.λπ.
39. Για τα μη ευχερώς ρευστοποιήσιμα κρυπτοστοιχεία⁶, οι «αναγκαίες πληροφορίες» που συλλέγονται θα πρέπει να περιλαμβάνουν προφανώς πληροφορίες σχετικά με το χρονικό διάστημα κατά το οποίο ο πελάτης είναι διατεθειμένος να διακρατήσει την επένδυση.
40. Δεδομένου ότι θα πρέπει πάντοτε να συλλέγονται πληροφορίες σχετικά με τη χρηματοοικονομική κατάσταση του πελάτη, το εύρος των πληροφοριών που πρέπει να συλλέγεται μπορεί να εξαρτάται από το είδος των κρυπτοστοιχείων και υπηρεσιών που συστήνονται ή των συναλλαγών που συνάπτονται. Για παράδειγμα, δεδομένου ότι πολλά κρυπτοστοιχεία αποτελούν σε μεγάλο βαθμό κερδοσκοπικές επενδύσεις, οι «απαραίτητες πληροφορίες» που πρέπει να συλλεχθούν μπορούν να περιλαμβάνουν όλα τα ακόλουθα στοιχεία τα οποία απαιτούνται για να διασφαλισθεί ότι η χρηματοοικονομική κατάσταση του πελάτη τού επιτρέπει να επενδύει ο ίδιος ή μέσω του παρόχου υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων σε τέτοια κρυπτοστοιχεία:

⁵ Για να διασφαλίζεται ότι οι πελάτες κατανοούν τον επενδυτικό κίνδυνο και τις πιθανές απώλειες που ενδέχεται να υποστούν, ο πάροχος υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει, στον βαθμό του εφικτού, να παρουσιάζει τους εν λόγω κινδύνους με σαφή και κατανοητό τρόπο, ενδεχομένως χρησιμοποιώντας χαρακτηριστικά παραδείγματα της έκτασης της απώλειας σε περίπτωση κακής επίδοσης ενός κρυπτοστοιχείου, και λαμβάνοντας δεόντως υπόψη το άρθρο 81 παράγραφος 9 του MiCA.

⁶ Εναπόκειται σε κάθε πάροχο υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων να καθορίσει εκ των προτέρων ποια από τα κρυπτοστοιχεία που περιλαμβάνονται στην προσφορά του προς τους επενδυτές θεωρεί ότι δεν είναι ευχερώς ρευστοποιήσιμα.

- το ύψος του τακτικού εισοδήματος και του συνολικού εισοδήματος του πελάτη, εάν τα εισοδήματα αυτά αποκτώνται σε διαρκή ή προσωρινή βάση, και την πηγή των εν λόγω εισοδημάτων (για παράδειγμα, απασχόληση, συνταξιοδοτικά εισοδήματα, επενδυτικά εισοδήματα, μισθώματα κ.λπ.).
 - τα περιουσιακά στοιχεία του πελάτη, μεταξύ των οποίων τα ευχερώς ρευστοποιήσιμα περιουσιακά στοιχεία, τις επενδύσεις και τα ακίνητα, τα οποία θα μπορούν να περιλαμβάνουν τις χρηματοοικονομικές επενδύσεις, τα προσωπικά εισοδήματα και τις επενδύσεις, τα κεφάλαια από συντάξεις και τυχόν καταθέσεις σε μετρητά κ.λπ. που μπορεί να έχει ο πελάτης. Όπου συντρέχει περίπτωση, ο πάροχος υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει επίσης να συλλέγει πληροφορίες σχετικά με τις προϋποθέσεις, τους όρους, την πρόσβαση, τα δάνεια, τις εγγυήσεις και άλλους περιορισμούς, εφόσον υπάρχουν, στα ως άνω περιουσιακά στοιχεία.
 - τις τακτικές χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις του πελάτη, οι οποίες περιλαμβάνουν τις χρηματοοικονομικές δεσμεύσεις που έχει αναλάβει ή σχεδιάζει να αναλάβει ο πελάτης (χρεώσεις, το συνολικό ύψος του δανεισμού του και άλλες περιοδικές υποχρεώσεις του πελάτη κ.λπ.).
41. Για τον καθορισμό των πληροφοριών που συλλέγονται, οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει επίσης να λαμβάνουν υπόψη τη φύση της υπηρεσίας που θα παρασχεθεί. Στην πράξη, αυτό σημαίνει ότι:
- όταν πρόκειται να παρασχεθούν συμβουλές σχετικά με κρυπτοστοιχεία, οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει να συλλέγουν επαρκείς πληροφορίες προκειμένου να μπορούν να αξιολογήσουν την ικανότητα του πελάτη να κατανοήσει τους κινδύνους και τη φύση κάθε κρυπτοστοιχείου και υπηρεσίας που ο πάροχος υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων προτίθεται να συστήσει στον συγκεκριμένο πελάτη.
 - όταν πρόκειται να παρασχεθεί η υπηρεσία της διαχείρισης χαρτοφυλακίου κρυπτοστοιχείων, καθώς ο πάροχος υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων πρόκειται να λάβει επενδυτικές αποφάσεις για λογαριασμό του πελάτη, το επίπεδο γνώσης και πείρας που απαιτείται από τον πελάτη σχετικά με όλα τα κρυπτοστοιχεία που ενδέχεται να συνθέτουν το χαρτοφυλάκιο μπορεί να είναι λιγότερο λεπτομερές από το επίπεδο που θα πρέπει να έχει ο πελάτης όταν πρόκειται να παρασχεθούν συμβουλές σχετικά με υπηρεσία κρυπτοστοιχείων. Παρ' όλα αυτά, ακόμη και σε αυτές τις περιπτώσεις, ο πελάτης θα πρέπει να κατανοεί τουλάχιστον τους συνολικούς κινδύνους του χαρτοφυλακίου (συμπεριλαμβανομένων των κινδύνων που ενέχει η τεχνολογία καταμετρημένου καθολικού) και να διαθέτει γενική κατανόηση των κινδύνων που συνδέονται με κάθε είδος κρυπτοστοιχείου που μπορεί να περιλαμβάνεται στο χαρτοφυλάκιο. Οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει να έχουν πολύ σαφή κατανόηση και γνώση του

βαθμού κατανόησης των κρυπτοστοιχείων και του επενδυτικού προφίλ του πελάτη.

42. Ομοίως, το εύρος της υπηρεσίας που ζητεί ο πελάτης μπορεί επίσης να έχει επιπτώσεις στον βαθμό λεπτομέρειας των πληροφοριών που συλλέγονται σχετικά με τον πελάτη. Για παράδειγμα, οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει να συλλέγουν περισσότερες πληροφορίες για τους πελάτες οι οποίοι ζητούν συμβουλές που αφορούν ολόκληρο το χρηματοοικονομικό τους χαρτοφυλάκιο παρά για τους πελάτες που ζητούν συγκεκριμένες συμβουλές σχετικά με το πώς να επενδύσουν ένα συγκεκριμένο χρηματικό ποσό, το οποίο αντιπροσωπεύει σχετικά μικρό μέρος του συνολικού τους χαρτοφυλακίου.
43. Οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει επίσης να λαμβάνουν υπόψη τη φύση του πελάτη όταν καθορίζουν τις πληροφορίες που πρέπει να συλλεχθούν. Για παράδειγμα, αναλυτικότερες πληροφορίες θα πρέπει συνήθως να συλλέγονται για δυνητικά ευάλωτους πελάτες (όπως είναι οι μεγαλύτεροι σε ηλικία πελάτες) ή για πελάτες που δεν διαθέτουν πείρα, οι οποίοι ζητούν για πρώτη φορά την παροχή συμβουλών σχετικά με κρυπτοστοιχεία ή διαχείριση χαρτοφυλακίου υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων.
44. Οι πληροφορίες που πρέπει να συλλέγονται εξαρτώνται επίσης από τις ανάγκες και τις συνθήκες του πελάτη. Για παράδειγμα, ένας πάροχος υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων είναι πιθανό να χρειάζεται αναλυτικότερες πληροφορίες σχετικά με τη χρηματοοικονομική κατάσταση του πελάτη, όταν οι επενδυτικοί στόχοι του πελάτη είναι πολλαπλοί και/ή μακροπρόθεσμοι παρά όταν ο πελάτης επιδιώκει μια βραχυπρόθεσμη επένδυση.
45. Οι πληροφορίες σχετικά με την οικονομική κατάσταση ενός πελάτη περιλαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με τις επενδύσεις του (σε κρυπτοστοιχεία και άλλα προϊόντα). Αυτό σημαίνει ότι οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων αναμένεται να έχουν στην κατοχή τους πληροφορίες σχετικά με τις χρηματοοικονομικές επενδύσεις που κατέχει ο πελάτης στον πάροχο υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων ανά κρυπτοστοιχείο. Ανάλογα με το πεδίο εφαρμογής των παρεχόμενων συμβουλών, οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει επίσης να ενθαρρύνουν τους πελάτες να γνωστοποιούν λεπτομέρειες σχετικά με επενδύσεις που πραγματοποιούν με άλλους παρόχους υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων ή χρηματοοικονομικές επενδύσεις που πραγματοποιούν με χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, ει δυνατόν και ανά προϊόν.

5.4 Αξιοπιστία των πληροφοριών που αφορούν τους πελάτες (Κατευθυντήρια γραμμή 4)

Σχετική νομοθεσία: Άρθρο 81 παράγραφοι 1 και 10 του MiCA.

46. Οι πελάτες θα πρέπει να παρέχουν ορθές, επικαιροποιημένες και πλήρεις πληροφορίες οι οποίες είναι αναγκαίες για την αξιολόγηση της καταλληλότητας. Οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει να λαμβάνουν όλα τα εύλογα μέτρα και να διαθέτουν

κατάλληλα εργαλεία ώστε να διασφαλίζουν ότι οι πληροφορίες που συλλέγουν για τους πελάτες είναι αξιόπιστες, ορθές και συνεπείς και δεν βασίζονται αδικαιολόγητα σε αυτοαξιολογήσεις των πελατών. Αυτό θα πρέπει να περιλαμβάνει, ενδεικτικά:

- τη διασφάλιση ότι οι πελάτες γνωρίζουν τη σημασία παροχής ακριβώς και επικαιροποιημένων πληροφοριών·
 - τη διασφάλιση ότι όλα τα εργαλεία, όπως για παράδειγμα τα εργαλεία εκτίμησης επικινδυνότητας και δημιουργίας προφίλ ή τα εργαλεία αξιολόγησης της γνώσης και της πείρας του πελάτη, που χρησιμοποιούνται κατά τη διαδικασία αξιολόγησης της καταλληλότητας εξυπηρετούν τον σκοπό και είναι κατάλληλα σχεδιασμένα για χρήση με τους πελάτες τους, με τους περιορισμούς που εντοπίζονται και μετριάζονται ενεργά μέσω της διαδικασίας αξιολόγησης της καταλληλότητας·
 - τη διασφάλιση ότι οι ερωτήσεις που χρησιμοποιούνται στη διαδικασία είναι πιθανό να καταστούν κατανοητές από τους πελάτες, να αποτυπώνουν με ακρίβεια τους στόχους και τις ανάγκες του πελάτη, και τις αναγκαίες πληροφορίες για την κατανόηση της αξιολόγησης καταλληλότητας· και
 - τη λήψη μέτρων, κατά περίπτωση, για τη διασφάλιση της συνέπειας των πληροφοριών των πελατών, εξετάζοντας, για παράδειγμα, εάν υπάρχουν εμφανείς ανακρίβειες στις πληροφορίες που παρέχονται από πελάτες.
47. Οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων παραμένουν υπεύθυνοι για την εξασφάλιση ότι διαθέτουν επαρκείς πληροφορίες για τη διενέργεια της αξιολόγησης καταλληλότητας. Συναφώς, κάθε συμφωνία που υπογράφεται από τον πελάτη ή γνωστοποίηση που πραγματοποιείται από τον πάροχο υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων, η οποία αποσκοπεί στον περιορισμό της ευθύνης του παρόχου υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων όσον αφορά την αξιολόγηση της καταλληλότητας, τεκμαίρεται ότι αντίκειται στις συναφείς απαιτήσεις του MiCA.
48. Για να αποφευχθεί η αδικαιολόγητη επίκληση της αυτοαξιολόγησης του πελάτη, κάθε αυτοαξιολόγηση θα πρέπει να αντισταθμίζεται από τεκμηριωμένες πληροφορίες που συλλέγονται βάσει αντικειμενικών κριτηρίων. Παραδείγματος χάριν:
- αντί να ρωτά αν ο πελάτης κατανοεί τις έννοιες της αντιστάθμισης κινδύνου-απόδοσης ή της διαφοροποίησης κινδύνου, ο πάροχος υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει να παρουσιάζει πρακτικά παραδείγματα για καταστάσεις που μπορεί να προκύψουν στην πράξη, π.χ. με τη χρήση γραφημάτων ή μέσω θετικών και αρνητικών σεναρίων που βασίζονται σε εύλογες παραδοχές,
 - αντί να ρωτά αν ο πελάτης έχει επαρκείς γνώσεις για τα κύρια χαρακτηριστικά και τους κινδύνους συγκεκριμένων ειδών κρυπτοστοιχείων, ο πάροχος υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει, λόγου χάρι, να θέτει ερωτήσεις που έχουν ως στόχο

να αξιολογηθούν οι πραγματικές γνώσεις του πελάτη για τα συγκεκριμένα είδη κρυπτοστοιχείων θέτοντας π.χ. στον πελάτη ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής στις οποίες ο πελάτης πρέπει να δώσει τη σωστή απάντηση,

- αντί να ρωτά αν ο πελάτης αισθάνεται ότι διαθέτει επαρκή πείρα για να επενδύσει σε ορισμένα κρυπτοστοιχεία, ο πάροχος υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει να τον ρωτά με ποια είδη κρυπτοστοιχείων είναι εξοικειωμένος, πόσο πρόσφατη είναι η πείρα του από συναλλαγές με τέτοια προϊόντα και πόσο συχνά πραγματοποιεί τέτοιες συναλλαγές,
 - αντί να ρωτά τον πελάτη εάν πιστεύει ότι διαθέτει επαρκή κεφάλαια για επένδυση, ο πάροχος υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει να ζητά πραγματικές πληροφορίες σχετικά με τη χρηματοοικονομική του κατάσταση, π.χ. ποια είναι η τακτική πηγή του εισοδήματός του και κατά πόσον βαρύνεται με εκκρεμείς υποχρεώσεις (όπως είναι τραπεζικά δάνεια ή άλλες οφειλές, οι οποίες ενδέχεται να έχουν ιδιαίτερη βαρύτητα στην αξιολόγηση της ικανότητάς του να αναλάβει οποιονδήποτε συνδεδεμένο με την επένδυση κίνδυνο ή ζημία),
 - αντί να ρωτά τον πελάτη εάν νιώθει άνετα να αναλαμβάνει κινδύνους, ο πάροχος υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει να ρωτά ποιο επίπεδο απώλειας στη διάρκεια μιας δεδομένης περιόδου είναι διατεθειμένος να αποδεχθεί ο πελάτης, είτε σε μια μεμονωμένη επένδυση είτε στο συνολικό χαρτοφυλάκιο.
49. Για την εκτίμηση της γνώσης και της πείρας του πελάτη, ο πάροχος υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει επίσης να αποφεύγει τη χρήση υπερβολικά γενικών ερωτήσεων που επιδέχονται ως απάντηση ναι ή όχι, ή και μια πολύ ευρεία προσέγγιση του τύπου «σημειώστε στο κουτάκι» (π.χ. οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει να αποφεύγουν να υποβάλλουν στον πελάτη έναν κατάλογο κρυπτοστοιχείων και να τον ρωτούν ποια καταλαβαίνει). Σε περίπτωση που οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων συμπληρώνουν εκ των προτέρων απαντήσεις με βάση το ιστορικό συναλλαγών του πελάτη στον εν λόγω πάροχο υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων (π.χ. μέσω άλλης παρεχόμενης υπηρεσίας κρυπτοστοιχείων), θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι χρησιμοποιούνται μόνο απολύτως αντικειμενικές, συναφείς και αξιόπιστες πληροφορίες και ότι δίνεται η ευκαιρία στον πελάτη να επανεξετάσει και, εν ανάγκη, να διορθώσει και/ή να συμπληρώσει κάθε μία από τις προσυμπληρωμένες απαντήσεις ούτως ώστε να διασφαλίζεται η ακρίβεια τυχόν προσυμπληρωμένων στοιχείων. Οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει επίσης να αποφεύγουν να υποθέτουν την πείρα του πελάτη βασιζόμενοι σε υποθέσεις.
50. Οι προηγούμενες επενδύσεις ενός πελάτη σε κρυπτοστοιχεία δεν θα πρέπει να αρκούν από μόνες τους για να συμπεράνει ο πάροχος υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων ότι ο εν λόγω πελάτης κατανοεί τα κρυπτοστοιχεία και τις υπηρεσίες κρυπτοστοιχείων (ιδίως τους κινδύνους που συνδέονται με τα κρυπτοστοιχεία).

51. Όταν αξιολογούν την ανοχή κινδύνου των πελατών τους μέσω ερωτηματολογίου, οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων δεν θα πρέπει να διερευνούν μόνο τα επιθυμητά χαρακτηριστικά της αντιστάθμισης κινδύνου-απόδοσης των μελλοντικών επενδύσεων, αλλά θα πρέπει να λαμβάνουν επίσης υπόψη την περί κινδύνου αντίληψη του πελάτη. Για τον σκοπό αυτό, και ενώ θα πρέπει να αποφεύγεται η αυτοεκτίμηση της ανοχής κινδύνου, θα μπορούσαν να τεθούν συγκεκριμένες ερωτήσεις σχετικά με τις προσωπικές επιλογές του πελάτη σε περίπτωση αβεβαιότητας ως προς τον κίνδυνο. Επιπλέον, οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα μπορούσαν για παράδειγμα να χρησιμοποιήσουν γραφήματα, συγκεκριμένα ποσοστά ή ακριβή αριθμητικά μεγέθη όταν ρωτούν τον πελάτη πώς θα αντιδρούσε σε περίπτωση μείωσης της αξίας του χαρτοφυλακίου του.
52. Εάν οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων στηρίζονται σε εργαλεία τα οποία πρόκειται να χρησιμοποιηθούν από τους πελάτες στο πλαίσιο της διαδικασίας αξιολόγησης της καταλληλότητας (όπως επιγραμμικά ερωτηματολόγια ή λογισμικό κατάρτισης προφίλ κινδύνου), θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι διαθέτουν κατάλληλα συστήματα και ελέγχους ώστε να εξασφαλίζεται ότι τα εργαλεία είναι κατάλληλα για τον επιδιωκόμενο σκοπό και παράγουν ικανοποιητικά αποτελέσματα. Για παράδειγμα, το λογισμικό κατάρτισης προφίλ κινδύνου μπορεί να περιλαμβάνει μερικούς ελέγχους της συνεκτικότητας των απαντήσεων που δίνουν οι πελάτες, ώστε να εντοπίζονται οι αντιφάσεις μεταξύ των διαφορετικών πληροφοριών που συλλέχθηκαν.
53. Οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει επίσης να λαμβάνουν εύλογα μέτρα για τη μείωση των δυνητικών κινδύνων που σχετίζονται με τη χρήση τέτοιων εργαλείων. Για παράδειγμα, δυνητικοί κίνδυνοι μπορεί να προκύπτουν αν οι πελάτες ενθαρρύνονται να παρέχουν συγκεκριμένες απαντήσεις προκειμένου να εξασφαλίσουν πρόσβαση σε κρυπτοστοιχεία ή υπηρεσίες κρυπτοστοιχείων που μπορεί να μην είναι κατάλληλα για αυτούς (καθόσον δεν ανταποκρίνονται δεόντως στις πραγματικές περιστάσεις και τις ανάγκες τους).⁷
54. Για να διασφαλίζεται η συνεκτικότητα των πληροφοριών που αφορούν τους πελάτες, οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει να εξετάζουν τις πληροφορίες που συλλέγουν ως σύνολο. Οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει να βρίσκονται σε ετοιμότητα για να εντοπίζουν τυχόν αντιφάσεις μεταξύ διαφορετικών πληροφοριών που συνέλεξαν και να επικοινωνούν με τον πελάτη προκειμένου να επιλύουν τυχόν ουσιώδεις δυνητικές αναντιστοιχίες ή ανακρίβειες. Παραδείγματα τέτοιων αντιφάσεων αποτελούν οι πελάτες που διαθέτουν λίγη γνώση ή πείρα και η στάση τους απέναντι στον κίνδυνο είναι επιθετική ή εκείνοι που έχουν συνετό προφίλ κινδύνου και φιλόδοξους επενδυτικούς στόχους.

⁷ Συναφώς, βλ. επίσης παράγραφο 59 της κατευθυντήριας γραμμής 5, η οποία διαλαμβάνει σχετικά με τον κίνδυνο επηρεασμού των πελατών από τους παρόχους υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων ώστε να αλλάξουν τις προηγούμενες απαντήσεις τους χωρίς να έχει μεσολαβήσει κάποια πραγματική μεταβολή στην κατάστασή τους.

55. Οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει να θεσπίσουν μηχανισμούς για την αντιμετώπιση του κινδύνου που ενέχει η τάση των πελατών να υπερεκτιμούν τη γνώση και την πείρα τους, για παράδειγμα συμπεριλαμβάνοντας ερωτήσεις που θα βοηθούν τους παρόχους υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων να αξιολογούν τη συνολική κατανόηση από τους πελάτες των χαρακτηριστικών και των κινδύνων των κρυπτοστοιχείων εν γένει και των διαφόρων ειδών κρυπτοστοιχείων. Τα μέτρα αυτά ενδέχεται να αποδειχτούν ιδιαίτερα σημαντικά στην περίπτωση των «ρομποτικών συμβουλών», καθώς ο κίνδυνος υπερεκτίμησης εκ μέρους των πελατών είναι ενδεχομένως υψηλότερος όταν αυτοί παρέχουν πληροφορίες μέσω αυτοματοποιημένου (ή ημιαυτοματοποιημένου) συστήματος, ιδίως όταν η αλληλεπίδραση μεταξύ των πελατών και των υπαλλήλων του παρόχου υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων είναι εξαιρετικά περιορισμένη ή δεν προβλέπεται καν.

5.5 Επικαιροποίηση των πληροφοριών που αφορούν τους πελάτες (Κατευθυντήρια γραμμή 5)

Σχετική νομοθεσία: Άρθρο 81 παράγραφοι 1, 8, 10 και 12 του MiCA.

56. Εάν ένας πάροχος υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων έχει διαρκή σχέση με τον πελάτη (όπως η διαρκής παροχή συμβουλών σχετικά με κρυπτοστοιχεία ή διαχείριση χαρτοφυλακίου κρυπτοστοιχείων), θα πρέπει, προκειμένου να έχει τη δυνατότητα να εκτελέσει αξιολόγηση της καταλληλότητας, να θεσπίσει διαδικασίες οι οποίες θα καθορίζουν: α) ποιο μέρος των πληροφοριών που συλλέγονται από τον πελάτη θα πρέπει να επικαιροποιείται και πόσο συχνά, β) πώς θα πρέπει να γίνεται η επικαιροποίηση και σε ποιες ενέργειες θα πρέπει να προβαίνει ο πάροχος υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων όταν λαμβάνει πρόσθετες ή επικαιροποιημένες πληροφορίες ή όταν ο πελάτης δεν παρέχει τις ζητούμενες πληροφορίες.
57. Οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει να επαναξιολογούν ανά τακτά χρονικά διαστήματα τις πληροφορίες σχετικά με τους πελάτες προκειμένου να διασφαλίζουν ότι δεν είναι προφανώς παρωχημένες, ανακριβείς ή ελλιπείς. Για τον σκοπό αυτόν, οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει να εφαρμόζουν διαδικασίες που να παροτρύνουν τους πελάτες να επικαιροποιούν τις αρχικώς παρασχεθείσες πληροφορίες όταν συμβαίνουν σημαντικές αλλαγές.
58. Η συχνότητα της επικαιροποίησης μπορεί να διαφέρει ανάλογα, για παράδειγμα, με το προφίλ κινδύνου του πελάτη και λαμβάνοντας υπόψη και το είδος του συνιστώμενου κρυπτοστοιχείου. Βάσει των πληροφοριών που συλλέχθηκαν σε σχέση με έναν πελάτη στο πλαίσιο των απαιτήσεων καταλληλότητας, ένας πάροχος υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων καθορίζει το προφίλ κινδύνου του πελάτη, δηλαδή το είδος των υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων ή των κρυπτοστοιχείων που μπορούν γενικά να είναι κατάλληλα για αυτόν λαμβάνοντας υπόψη τη γνώση και την πείρα, τη χρηματοοικονομική κατάσταση (περιλαμβανομένης της δυνατότητάς του να αναλαμβάνει ζημιές) και τους επενδυτικούς του στόχους (περιλαμβανομένης της ανοχής κινδύνου). Για παράδειγμα,

ένα προφίλ κινδύνου που παρέχει στον πελάτη πρόσβαση σε ένα ευρύτερο φάσμα προϊόντων υψηλότερου ρίσκου είναι ένα στοιχείο που ενδεχομένως απαιτεί συχνότερη επικαιροποίηση. Επίσης, υπάρχουν ορισμένα γεγονότα τα οποία ενδέχεται να ενεργοποιούν μια διαδικασία επικαιροποίησης όπως, για παράδειγμα, στην περίπτωση πελατών που φθάνουν σε συντάξιμη ηλικία ή έχουν χάσει την εργασία τους.

59. Λόγω της απαίτησης επανεξέτασης της αξιολόγησης καταλληλότητας τουλάχιστον ανά διετία (σύμφωνα με το άρθρο 81 παράγραφος 12 του MiCA), οι επικαιροποιήσεις θα πρέπει να πραγματοποιούνται τουλάχιστον ανά διετία, ώστε να διασφαλίζεται ότι η επικαιροποιημένη αξιολόγηση καταλληλότητας δεν βασίζεται σε παρωχημένες πληροφορίες του πελάτη. Αυτό σημαίνει επίσης ότι η επικαιροποίηση θα πρέπει να γίνει πριν από οποιαδήποτε νέα αξιολόγηση καταλληλότητας κατά τη διετή προθεσμία.
60. Η επικαιροποίηση μπορεί να διενεργείται, για παράδειγμα με την αποστολή ερωτηματολογίου επικαιροποίησης στους πελάτες. Σχετικές ενέργειες μπορεί να περιλαμβάνουν την αλλαγή του προφίλ του πελάτη βάσει των επικαιροποιημένων πληροφοριών που συλλέχθηκαν.
61. Είναι επίσης σημαντικό οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων να θεσπίσουν μέτρα για τον περιορισμό του κινδύνου που ενέχει η προτροπή προς τον πελάτη να επικαιροποιήσει το προφίλ του —παρότι η κατάστασή του δεν έχει μεταβληθεί— ώστε να εμφανίζεται ως κατάλληλος για συγκεκριμένο επενδυτικό προϊόν ή υπηρεσία που σε διαφορετική περίπτωση θα ήταν ακατάλληλο για αυτόν⁸. Ως παράδειγμα ορθής πρακτικής για την αντιμετώπιση αυτού του συγκεκριμένου κινδύνου, οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα μπορούσαν να θεσπίσουν διαδικασίες επαλήθευσης πριν και μετά την πραγματοποίηση συναλλαγών, οι οποίες θα εξετάζουν τυχόν υπερβολικά συχνές επικαιροποιήσεις του προφίλ του πελάτη ή τυχόν επικαιροποίησή του σε σύντομο χρονικό διάστημα μετά την τελευταία τροποποίηση (ιδίως αν αυτή η αλλαγή συνέβη λίγο πριν από τη συνιστώμενη επένδυση). Επομένως, ανάλογες καταστάσεις θα πρέπει να τυγχάνουν της δέουσας αντιμετώπισης ή να γνωστοποιούνται στη συναφή λειτουργία ελέγχου. Οι εν λόγω πολιτικές και διαδικασίες είναι ιδιαίτερα σημαντικές οσάκις συντρέχει αυξημένος κίνδυνος σύγκρουσης μεταξύ του συμφέροντος του παρόχου υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων και του συμφέροντος του πελάτη, π.χ. σε περιπτώσεις που ο πάροχος υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων τοποθετεί κρυπτοστοιχεία σε δικούς του πελάτες. Ένας άλλος συναφής παράγοντας που θα πρέπει να εξετάζεται στο πλαίσιο αυτό είναι το είδος της αλληλεπίδρασης με τον πελάτη (π.χ. τηλεφωνική συνομιλία ή μέσω αυτοματοποιημένου συστήματος).
62. Οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει να ενημερώνουν τον πελάτη όταν οι πρόσθετες πληροφορίες που δόθηκαν έχουν ως αποτέλεσμα την αλλαγή του προφίλ του, είτε αυξάνοντας το ρίσκο (οπότε ένα ευρύτερο σύνολο κρυπτοστοιχείων υψηλότερου ρίσκου και μεγαλύτερης πολυπλοκότητας είναι ενδεχομένως κατάλληλα για

⁸ Επίσης συναφή στο πλαίσιο αυτό είναι τα μέτρα που θεσπίζονται για τη διασφάλιση της αξιοπιστίας των πληροφοριών του πελάτη, όπως αναλύονται στην κατευθυντήρια γραμμή 4, παράγραφος 46.

αυτόν ενέχοντας τον κίνδυνο υψηλότερων απωλειών) ή, αντιστρόφως, καθιστώντας το πιο συντηρητικό (οπότε ενδεχομένως περιορίζεται το σύνολο των κρυπτοστοιχείων που είναι κατάλληλα για αυτόν).

5.6 Πληροφορίες πελάτη που είναι νομικό πρόσωπο ή ομάδα προσώπων (Κατευθυντήρια γραμμή 6)

Σχετική νομοθεσία: Άρθρο 81 παράγραφοι 1, 8 και 10 του MiCA.

63. Όταν ο πελάτης είναι νομικό πρόσωπο ή ομάδα δύο ή περισσότερων φυσικών προσώπων ή όταν ένα ή περισσότερα φυσικά πρόσωπα εκπροσωπούνται από άλλο φυσικό πρόσωπο, ο πάροχος υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει να θεσπίζει και να εφαρμόζει πολιτική, σε εκ των προτέρων βάση, σχετικά με τη διαδικασία και τα κριτήρια που θα πρέπει να ακολουθούνται προκειμένου να συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις καταλληλότητας του MiCA σε αυτές τις περιπτώσεις. Αυτό περιλαμβάνει i) ποιος θα πρέπει να αποτελεί αντικείμενο αξιολόγησης καταλληλότητας, ii) πώς θα πρέπει να διενεργείται στην πράξη η αξιολόγηση της καταλληλότητας, μεταξύ άλλων από ποιον θα πρέπει να συλλέγονται πληροφορίες σχετικά με τη γνώση, την εμπειρία, την οικονομική κατάσταση και τους επενδυτικούς στόχους και iii) τον πιθανό αντίκτυπο που θα μπορούσε να έχει αυτό για τους σχετικούς πελάτες, σύμφωνα με την υφιστάμενη πολιτική.
64. Όταν ο πελάτης είναι νομικό πρόσωπο ή φυσικό πρόσωπο που εκπροσωπείται από άλλο φυσικό πρόσωπο, η οικονομική κατάσταση και οι επενδυτικοί στόχοι θα πρέπει να αξιολογούνται με βάση τα αντίστοιχα στοιχεία του υποκείμενου πελάτη (δηλαδή του νομικού προσώπου ή του φυσικού προσώπου που εκπροσωπείται) και όχι του εκπροσώπου. Οι γνώσεις και η πείρα που αξιολογούνται θα πρέπει να είναι αυτές του εκπροσώπου. Αυτό σημαίνει, μεταξύ άλλων, ότι επαληθεύουν το εάν ο εκπρόσωπος εξουσιοδοτείται πράγματι —βάσει του οικείου εθνικού δικαίου— να πραγματοποιεί συναλλαγές εκ μέρους του πελάτη.
65. Οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει να εξετάζουν αν το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο περιέχει ειδικές ρυθμίσεις που πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά τη διενέργεια της αξιολόγησης της καταλληλότητας (αυτό συμβαίνει, για παράδειγμα, όταν ο νόμος προβλέπει τον διορισμό νομικού εκπροσώπου για ανηλίκους ή άτομα ανάκανα για δικαιοπραξία ή για νομικό πρόσωπο).
66. Η πολιτική θα πρέπει να διακρίνει σαφώς μεταξύ των περιπτώσεων στις οποίες ο εκπρόσωπος προβλέπεται από το ισχύον εθνικό δίκαιο, όπως είναι για παράδειγμα η περίπτωση των νομικών εκπροσώπων, και των περιπτώσεων στις οποίες δεν προβλέπεται εκπρόσωπος, θα πρέπει δε να επικεντρώνεται στις δεύτερες περιπτώσεις. Σε όσες περιπτώσεις η πολιτική προβλέπει τη σύναψη συμφωνιών μεταξύ των πελατών, οι ενδιαφερόμενοι θα πρέπει να ενημερώνονται σαφώς και εγγράφως σχετικά με τις συνέπειες αυτών των συμφωνιών όσον αφορά την προστασία των συμφερόντων τους.

Τα μέτρα που λαμβάνει ο πάροχος υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων στο πλαίσιο της πολιτικής του θα πρέπει να είναι δεόντως τεκμηριωμένα ώστε να είναι δυνατή η διενέργεια εκ των υστέρων ελέγχων.

67. Όταν ο πελάτης είναι ομάδα δύο ή περισσότερων προσώπων και δεν προβλέπεται εκπρόσωπος βάσει του εφαρμοστέου εθνικού δικαίου, η πολιτική του παρόχου υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει να ορίζει το πρόσωπο από το οποίο θα συλλέγονται οι αναγκαίες πληροφορίες και τον τρόπο διενέργειας της αξιολόγησης της καταλληλότητας. Οι πελάτες θα πρέπει να ενημερώνονται δεόντως σχετικά με την προσέγγιση του παρόχου υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων (όπως καθορίζεται στην πολιτική του), καθώς και σχετικά με τις πρακτικές συνέπειες της εν λόγω προσέγγισης στη διενέργεια της αξιολόγησης της καταλληλότητας.
68. Οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα μπορούσαν να εξετάσουν προσεγγίσεις όπως η ακόλουθη: α) θα μπορούσαν να επιλέξουν να καλέσουν την ομάδα δύο ή περισσότερων φυσικών προσώπων να ορίσει εκπρόσωπο, ή β) θα μπορούσαν να εξετάσουν το ενδεχόμενο συλλογής πληροφοριών για κάθε μεμονωμένο πελάτη και αξιολόγησης της καταλληλότητας κάθε πελάτη ξεχωριστά.

Πρόσκληση στην ομάδα που αποτελείται από δύο ή περισσότερα φυσικά πρόσωπα να ορίσει εκπρόσωπο

69. Αν η ομάδα που αποτελείται από δύο ή περισσότερα φυσικά πρόσωπα συμφωνήσει να ορίσει εκπρόσωπο, θα μπορούσε να ακολουθηθεί η προσέγγιση που περιγράφεται στην παράγραφο 64 ανωτέρω: θα λαμβάνονται υπόψη αφενός η γνώση και η πείρα του εκπροσώπου και, αφετέρου, η χρηματοοικονομική κατάσταση και οι επενδυτικοί στόχοι του υποκείμενου πελάτη. Ο διορισμός εκπροσώπου θα πρέπει να πραγματοποιείται εγγράφως και να συνάδει με το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο, η δε πράξη διορισμού να καταχωρείται στο αρχείο του σχετικού παρόχου υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων. Οι πελάτες - τα μέλη της ομάδας - θα πρέπει να ενημερώνονται σαφώς και γραπτώς σχετικά με τις συνέπειες που μπορεί να έχει μια συμφωνία μεταξύ των πελατών στην προστασία των αντίστοιχων δικαιωμάτων τους.
70. Πάντως, η πολιτική του παρόχου υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα μπορούσε να απαιτεί τη σύμφωνη γνώμη του υποκείμενου πελάτη/των υποκείμενων πελατών σχετικά με τους επενδυτικούς στόχους.
71. Αν τα εμπλεκόμενα μέρη δυσκολεύονται να αποφασίσουν ποιο/ποια θα είναι το πρόσωπο/τα πρόσωπα από το οποίο/τα οποία θα συλλέγονται οι πληροφορίες σχετικά με τη γνώση και την πείρα, ποια θα είναι η βάση καθορισμού της χρηματοοικονομικής κατάστασης για τη διενέργεια της αξιολόγησης της καταλληλότητας ή πώς θα οριστούν οι επενδυτικοί στόχοι, ο πάροχος υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει να υιοθετήσει την πιο συνετή προσέγγιση λαμβάνοντας αναλόγως υπόψη τις πληροφορίες για το πρόσωπο με τις λιγότερες γνώσεις και τη μικρότερη πείρα, την πλέον χαμηλή αποτίμηση της χρηματοοικονομικής κατάστασης και τους πλέον συντηρητικούς επενδυτικούς στόχους. Εναλλακτικά, η πολιτική του παρόχου υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων μπορεί

επίσης να προβλέπει ότι σε μια τέτοια κατάσταση δεν θα είναι δυνατή η παροχή συμβουλών σχετικά με κρυπτοστοιχεία ή διαχείριση χαρτοφυλακίου κρυπτοστοιχείων. Οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει τουλάχιστον να είναι προσεκτικοί όταν υπάρχει σημαντική διαφορά στο επίπεδο γνώσης και πείρας ή στην οικονομική κατάσταση των διαφόρων πελατών που συμμετέχουν στην ομάδα.

Συλλογή πληροφοριών για κάθε μεμονωμένο πελάτη και αξιολόγηση της καταλληλότητας κάθε πελάτη ξεχωριστά

72. Όταν ένας πάροχος υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων αποφασίζει να συλλέξει πληροφορίες και να αξιολογήσει την καταλληλότητα για κάθε μεμονωμένο πελάτη που συμμετέχει στην ομάδα, εάν υφίστανται σημαντικές διαφορές μεταξύ των χαρακτηριστικών των εν λόγω μεμονωμένων πελατών (για παράδειγμα, εάν ο πάροχος υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων τούς έχει ταξινομήσει σε διαφορετικά επενδυτικά προφίλ), προκύπτει ζήτημα διασφάλισης της συνεκτικότητας των συμβουλών σχετικά με κρυπτοστοιχεία ή διαχείριση χαρτοφυλακίου κρυπτοστοιχείων οι οποίες παρέχονται σε σχέση με τα κρυπτοστοιχεία ή το χαρτοφυλάκιο της εν λόγω ομάδας πελατών. Σε μια τέτοια περίπτωση, ένα κρυπτοστοιχείο ενδέχεται να είναι κατάλληλο για έναν πελάτη που συμμετέχει στην ομάδα και ακατάλληλο για άλλον. Η πολιτική του παρόχου υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει να διευκρινίζει πώς αντιμετωπίζονται τέτοιες καταστάσεις. Ο πάροχος υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων οφείλει και στην περίπτωση αυτή να ακολουθήσει την πλέον συνετή προσέγγιση, λαμβάνοντας υπόψη τις πληροφορίες για τον πελάτη που συμμετέχει στην ομάδα και διαθέτει τις λιγότερες γνώσεις και τη μικρότερη πείρα, την πλέον χαμηλή αποτίμηση της χρηματοοικονομικής κατάστασης και τους πλέον συντηρητικούς επενδυτικούς στόχους. Εναλλακτικά, η πολιτική του παρόχου υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων μπορεί επίσης να προβλέπει ότι σε μια τέτοια κατάσταση δεν θα είναι δυνατή η παροχή συμβουλών σχετικά με κρυπτοστοιχεία ή διαχείριση χαρτοφυλακίου κρυπτοστοιχείων. Συναφώς επισημαίνεται ότι η συλλογή πληροφοριών για όλους τους πελάτες που συμμετέχουν στην ομάδα και η διαμόρφωση, για τους σκοπούς της αξιολόγησης, ενός προφίλ που αντιστοιχεί στον μέσο όρο των γνώσεων και των ικανοτήτων όλων των μελών της ομάδας μάλλον αντίκειται στη βασική αρχή του MiCA περί προστασίας των συμφερόντων των πελατών.

5.7 Αναγκαίες ρυθμίσεις για την κατανόηση των κρυπτοστοιχείων από τους πελάτες (Κατευθυντήρια γραμμή 7)

Σχετική νομοθεσία: Άρθρο 81 παράγραφος 10 του MiCA.

73. Οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει να διαθέτουν επαρκείς πολιτικές και διαδικασίες ώστε να διασφαλίζουν ότι κατανοούν τα χαρακτηριστικά, τη φύση, συμπεριλαμβανομένου του κόστους και των κινδύνων των υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων και των κρυπτοστοιχείων που επιλέγονται για τους πελάτες τους και ότι αξιολογούν, λαμβάνοντας υπόψη το κόστος και την πολυπλοκότητα, εάν ισοδύναμες υπηρεσίες

κρυπτοστοιχείων ή κρυπτοστοιχεία μπορούν να ανταποκριθούν στο προφίλ του πελάτη τους.

74. Οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει να θεσπίζουν αυστηρές και αντικειμενικές διαδικασίες, μεθόδους και εργαλεία που θα τους επιτρέπουν να εξετάζουν τα επιμέρους χαρακτηριστικά και τους συναφείς παράγοντες κινδύνου (όπως είναι ο πιστωτικός κίνδυνος, ο κίνδυνος της αγοράς, ο κίνδυνος ρευστότητας⁹, ο επιχειρησιακός κίνδυνος συμπεριλαμβανομένου του κινδύνου πειρατείας, κ.λπ.) κάθε κρυπτοστοιχείου που ενδέχεται να συστήσουν ή στο οποίο ενδέχεται να επενδύσουν για λογαριασμό των πελατών τους. Η εξέταση του επιπέδου της «πολυπλοκότητας» των προϊόντων είναι ιδιαίτερα σημαντική, και θα πρέπει να αντιστοιχίζεται με τις πληροφορίες σχετικά με τον πελάτη (ιδίως αυτές που αφορούν τις γνώσεις και την πείρα του πελάτη).
75. Οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει να θεσπίζουν διαδικασίες που θα διασφαλίζουν ότι οι πληροφορίες που χρησιμοποιούνται για την κατανόηση και την ορθή ταξινόμηση των κρυπτοστοιχείων που περιλαμβάνονται στην προσφορά τους είναι αξιόπιστες, ακριβείς, συνεκτικές και επικαιροποιημένες. Κατά τη θέσπιση των εν λόγω διαδικασιών, οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τα διαφορετικά χαρακτηριστικά και τη φύση των υπό εξέταση κρυπτοστοιχείων.
76. Επιπλέον, οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει να επανεξετάζουν τις πληροφορίες που χρησιμοποιούν ώστε να αντικατοπτρίζουν τις τυχόν σημαντικές αλλαγές που ενδέχεται να επηρεάσουν την ταξινόμηση του προϊόντος. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό αν ληφθούν υπόψη η συνεχής εξέλιξη και η ταχύτητα με την οποία αναπτύσσονται οι αγορές κρυπτοστοιχείων.

5.8 Ρυθμίσεις που είναι αναγκαίες για τη διασφάλιση της καταλληλότητας των κρυπτοστοιχείων ή των υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων (Κατευθυντήρια γραμμή 8)

Σχετική νομοθεσία: Άρθρο 81 παράγραφοι 1, 10, 11 και 12 του MiCA.

77. Για να αντιστοιχίσουν τους πελάτες με κατάλληλες επενδύσεις και υπηρεσίες, οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει να θεσπίζουν πολιτικές και διαδικασίες που θα διασφαλίζουν ότι λαμβάνουν υπόψη με τη δέουσα συνέπεια τα εξής:
 - όλες τις διαθέσιμες πληροφορίες σχετικά με τον πελάτη που είναι αναγκαίες για την αξιολόγηση της καταλληλότητας ενός κρυπτοστοιχείου, συμπεριλαμβανομένου του τρέχοντος επενδυτικού χαρτοφυλακίου του πελάτη (καθώς και της κατανομής

⁹ Είναι ιδιαίτερα σημαντικό ο εκάστοτε εντοπισθείς κίνδυνος ρευστότητας να μην αντισταθμίζεται με άλλους παράγοντες κινδύνου (όπως είναι, για παράδειγμα, όσοι λαμβάνονται υπόψη για την αξιολόγηση του πιστωτικού κινδύνου/του κινδύνου αντισυμβαλλομένου και του κινδύνου της αγοράς). Ο περιορισμός αυτός οφείλεται στο ότι τα χαρακτηριστικά ρευστότητας των κρυπτοστοιχείων θα πρέπει να συγκρίνονται με τις πληροφορίες σχετικά με την προθυμία του πελάτη να διακρατήσει τα κρυπτοστοιχεία για ορισμένο χρονικό διάστημα, το οποίο είναι γνωστό ως «περίοδος διακράτησης».

των στοιχείων του ενεργητικού σε αυτό, η οποία δεν θα πρέπει να περιορίζεται στην κατανομή των κρυπτοστοιχείων),

- όλα τα σημαντικά χαρακτηριστικά των κρυπτοστοιχείων και υπηρεσιών που εξετάζονται στην αξιολόγηση της καταλληλότητας, συμπεριλαμβανομένου του συνόλου των συναφών κινδύνων και κάθε άμεσου και έμμεσου κόστους για τον πελάτη.
78. Υπενθυμίζεται στους παρόχους υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων ότι η αξιολόγηση της καταλληλότητας δεν περιορίζεται στις συστάσεις για την αγορά κρυπτοστοιχείου. Κάθε σύσταση πρέπει να είναι κατάλληλη, ανεξάρτητα από το αν αυτή αφορά, για παράδειγμα, το κατά πόσον ο πελάτης πρέπει ή όχι να αγοράσει, να διακρατήσει ή να πωλήσει ένα κρυπτοστοιχείο.
79. Οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων που βασίζουν τη διαδικασία αξιολόγησης της καταλληλότητας στη χρήση εργαλείων (όπως είναι τα μοντέλα χαρτοφυλακίων, το λογισμικό κατανομής στοιχείων του ενεργητικού ή εργαλεία κατάρτισης προφίλ κινδύνου για πιθανές επενδύσεις) θα πρέπει να διαθέτουν κατάλληλα συστήματα και ελέγχους που θα διασφαλίζουν ότι τα εν λόγω εργαλεία είναι πρόσφορα για τον σκοπό για τον οποίο χρησιμοποιούνται και παράγουν ικανοποιητικά αποτελέσματα.
80. Υπό το πρίσμα αυτό, τα εργαλεία θα πρέπει να σχεδιάζονται ώστε να λαμβάνουν υπόψη όλα τα συναφή χαρακτηριστικά κάθε πελάτη ή κρυπτοστοιχείου. Για παράδειγμα, τα εργαλεία που κατατάσσουν πελάτες ή κρυπτοστοιχεία σε πολύ γενικές κατηγορίες δεν είναι κατάλληλα για τον συγκεκριμένο σκοπό.
81. Ο πάροχος υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει να θεσπίσει πολιτικές και διαδικασίες που θα του επιτρέπουν να διασφαλίζει, μεταξύ άλλων, ότι:
- οι συμβουλές σχετικά με κρυπτοστοιχεία και υπηρεσίες διαχείρισης χαρτοφυλακίου κρυπτοστοιχείων που παρέχονται στον πελάτη λαμβάνουν υπόψη κατάλληλο βαθμό διαφοροποίησης του κινδύνου, μεταξύ άλλων όσον αφορά το είδος των μέσων που τηρούνται στο χαρτοφυλάκιο (κρυπτοστοιχεία, χρηματοπιστωτικά μέσα κ.λπ.)
 - ο πελάτης κατανοεί επαρκώς τη σχέση μεταξύ κινδύνου και απόδοσης, δηλαδή την κατ' ανάγκην χαμηλή απόδοση των επενδύσεων μηδενικού κινδύνου, τις επιπτώσεις του χρονικού ορίζοντα στη σχέση αυτή και τον αντίκτυπο του κόστους στις επενδύσεις του
 - η χρηματοοικονομική κατάσταση του πελάτη επιτρέπει τη χρηματοδότηση των κρυπτοστοιχείων και ο πελάτης μπορεί να αναλάβει κάθε ζημία που ενδέχεται να προκύψει από τις επενδύσεις

- κάθε προσωπική σύσταση ή συναλλαγή που διενεργείται στο πλαίσιο της παροχής συμβουλών σχετικά με κρυπτοστοιχεία ή διαχείριση χαρτοφυλακίου κρυπτοστοιχείων και αφορά μη ευχερώς ρευστοποιήσιμο προϊόν λαμβάνει υπόψη το χρονικό διάστημα για το οποίο ο πελάτης είναι διατεθειμένος να διακρατήσει την επένδυση, και
 - τυχόν συγκρούσεις συμφερόντων δεν επηρεάζουν δυσμενώς την ποιότητα της αξιολόγησης της καταλληλότητας.
82. Όταν ο πάροχος υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων αποφασίζει τη μεθοδολογία για τη διενέργεια της αξιολόγησης της καταλληλότητας, θα πρέπει να λαμβάνει επίσης υπόψη το είδος και τα χαρακτηριστικά των παρεχόμενων υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων, και γενικά το επιχειρηματικό του μοντέλο.
83. Κατά τη διενέργεια της αξιολόγησης καταλληλότητας, ο πάροχος υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων που παρέχει υπηρεσίες διαχείρισης χαρτοφυλακίου κρυπτοστοιχείων θα πρέπει, αφενός, να αξιολογήσει —σύμφωνα με το δεύτερο σημείο της παραγράφου 41 των παρουσών κατευθυντηρίων γραμμών— τη γνώση και την πείρα του πελάτη όσον αφορά κάθε είδος κρυπτοστοιχείου που θα μπορούσε να συμπεριληφθεί στο χαρτοφυλάκιο και τα είδη των κινδύνων που συνδέονται με τη διαχείριση του χαρτοφυλακίου του. Ανάλογα με το επίπεδο πολυπλοκότητας των εμπλεκόμενων κρυπτοστοιχείων, ο πάροχος υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει να αξιολογεί τις γνώσεις και την πείρα του πελάτη πιο συγκεκριμένα και όχι μόνο βάσει του τύπου στον οποίο ανήκει το κρυπτοστοιχείο (π.χ. μάρκα με αναφορά σε περιουσιακά στοιχεία που συνδέεται με καλάθι νομισμάτων αναδυόμενων αγορών έναντι μάρκας με αναφορά σε περιουσιακά στοιχεία που συνδέεται αποκλειστικά με ευρώ και δολάρια ΗΠΑ). Αφετέρου, όσον αφορά τη χρηματοοικονομική κατάσταση και τους επενδυτικούς στόχους του πελάτη η αξιολόγηση καταλληλότητας όσον αφορά τον αντίκτυπο του/των κρυπτοστοιχείου/ων και της/των συναλλαγής/ών μπορεί να διενεργηθεί στο σύνολο του χαρτοφυλακίου του πελάτη. Στην πράξη, αν η συμφωνία διαχείρισης του χαρτοφυλακίου καθορίζει επαρκώς τις λεπτομέρειες της συνάδουσας με τα κριτήρια καταλληλότητας του MiCA επενδυτικής στρατηγικής που θα ακολουθήσει ο πάροχος υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων, η αξιολόγηση της καταλληλότητας των επενδυτικών αποφάσεων θα μπορούσε να διενεργηθεί με γνώμονα την καθορισθείσα στη συμφωνία διαχείρισης του χαρτοφυλακίου επενδυτική στρατηγική, το δε χαρτοφυλάκιο του πελάτη ως σύνολο θα πρέπει να βρίσκεται σε συμφωνία με την εν λόγω συμφωνημένη επενδυτική στρατηγική. Όταν ο πάροχος υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων διενεργεί αξιολόγηση της καταλληλότητας βάσει της εξέτασης του συνολικού χαρτοφυλακίου του πελάτη στο πλαίσιο της παροχής υπηρεσιών συμβουλών σχετικά με κρυπτοστοιχεία, αυτό σημαίνει ότι, αφενός, το επίπεδο της γνώσης και της πείρας του πελάτη θα πρέπει να αξιολογείται για κάθε κρυπτοστοιχείο και για τους κινδύνους που ενέχει η συναφής συναλλαγή ξεχωριστά. Αφετέρου, όσον αφορά τη χρηματοοικονομική κατάσταση και τους επενδυτικούς στόχους του πελάτη, η αξιολόγηση της καταλληλότητας του αντικτύπου του προϊόντος και της συναλλαγής μπορεί να διενεργηθεί στο σύνολο του χαρτοφυλακίου του πελάτη.

84. Όταν ο πάροχος υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων διενεργεί αξιολόγηση της καταλληλότητας βάσει της εξέτασης του συνολικού χαρτοφυλακίου του πελάτη, θα πρέπει να διασφαλίζει τον κατάλληλο βαθμό διαφοροποίησης του χαρτοφυλακίου του πελάτη, λαμβάνοντας υπόψη την έκθεση του χαρτοφυλακίου του πελάτη σε διάφορους χρηματοπιστωτικούς κινδύνους (γεωγραφική έκθεση, έκθεση σε συναλλαγματικούς κινδύνους, κ.λπ.). Οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει να είναι πολύ προσεκτικοί όσον αφορά τον πιστωτικό κίνδυνο: η έκθεση του χαρτοφυλακίου του πελάτη σε έναν μόνο εκδότη ή σε εκδότες που ανήκουν στον ίδιο όμιλο θα πρέπει να εξετάζεται με τη δέουσα προσοχή. Και τούτο διότι, αν το χαρτοφυλάκιο του πελάτη συγκεντρώνεται σε προϊόντα που εκδόθηκαν από μία μόνον οντότητα (ή από οντότητες του ίδιου ομίλου), σε περίπτωση αδυναμίας πληρωμής εκ μέρους της εν λόγω οντότητας ο πελάτης κινδυνεύει να απολέσει ακόμη και το σύνολο της επένδυσής του.
85. Για να διασφαλίσουν τη συνεκτικότητα της αξιολόγησης της καταλληλότητας που διενεργείται μέσω αυτόματων εργαλείων (ακόμη και αν δεν υφίσταται αλληλεπίδραση με τους πελάτες μέσω των αυτοματοποιημένων συστημάτων), οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει να παρακολουθούν ανά τακτά χρονικά διαστήματα και να δοκιμάζουν τους αλγόριθμους βάσει των οποίων διενεργείται η καταλληλότητα των συναλλαγών που συνιστούν ή εκτελούν για λογαριασμό των πελατών τους. Κατά τον προσδιορισμό αυτών των αλγόριθμων, οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τη φύση και τα χαρακτηριστικά των κρυπτοστοιχείων και των υπηρεσιών που περιλαμβάνονται στις προσφορές τους προς τους πελάτες. Ειδικότερα, οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει τουλάχιστον:
- να καθιερώσουν κατάλληλο σύστημα τεκμηρίωσης σχεδιασμού το οποίο θα καθορίζει σαφώς τον σκοπό, το πεδίο εφαρμογής και τον σχεδιασμό των αλγόριθμων. Τα οικεία διαγράμματα αποφάσεων ή οι κανόνες λήψης αποφάσεων θα πρέπει να αποτελούν, όπου απαιτείται, μέρος αυτής της τεκμηρίωσης,
 - να διαθέτουν τεκμηριωμένη στρατηγική δοκιμών που να εξηγεί το πεδίο εφαρμογής των δοκιμών των αλγόριθμων. Η εν λόγω στρατηγική θα πρέπει να περιλαμβάνει σχέδια δοκιμών, περιπτώσεις δοκιμών, αποτελέσματα δοκιμών, διόρθωση ελαττωμάτων (εφόσον συντρέχει περίπτωση) και τα αποτελέσματα των τελικών δοκιμών,
 - να εφαρμόζουν κατάλληλες πολιτικές και διαδικασίες για τη διαχείριση τυχόν αλλαγών κάποιου αλγόριθμου, περιλαμβανομένης της παρακολούθησης και καταγραφής τέτοιων αλλαγών. Η διαδικασία αυτή θα πρέπει να περιλαμβάνει την εφαρμογή ρυθμίσεων ασφαλείας για την παρακολούθηση και αποτροπή της μη εξουσιοδοτημένης πρόσβασης στους αλγόριθμους,
 - να επανεξετάζουν και να επικαιροποιούν τους αλγόριθμους για να διασφαλίζουν ότι αυτοί αντικατοπτρίζουν σημαντικές αλλαγές (π.χ. αλλαγές της αγοράς και

αλλαγές στο ισχύον δίκαιο) που ενδέχεται να επηρεάζουν την αποτελεσματικότητά τους,

- να εφαρμόζουν πολιτικές και διαδικασίες που επιτρέπουν τον εντοπισμό σφαλμάτων στους αλγόριθμους και την κατάλληλη αντιμετώπισή τους, περιλαμβανομένων, για παράδειγμα, της αναστολής της παροχής επενδυτικών συμβουλών ενόψει πιθανού σφάλματος που ενδέχεται να έχει ως αποτέλεσμα την παροχή εσφαλμένης συμβουλής ή/και την παράβαση συναφούς νόμου/κανονισμού,
- να διαθέτουν επαρκείς πόρους, περιλαμβανομένων των ανθρώπινων και των τεχνολογικών πόρων, για την παρακολούθηση και την εποπτεία των επιδόσεων των αλγόριθμων μέσω πρόσφορης και έγκαιρης επανεξέτασης των παρεχόμενων συμβουλών, και
- να διαθέτουν κατάλληλη εσωτερική διαδικασία πιστοποίησης που θα διασφαλίζει την εφαρμογή όλων των ανωτέρω μέτρων.

86. Όπου οι συμβουλές σχετικά με κρυπτοστοιχεία ή διαχείριση χαρτοφυλακίου κρυπτοστοιχείων παρέχονται, συνολικά ή εν μέρει, μέσω ενός αυτοματοποιημένου ή ημι-αυτοματοποιημένου συστήματος, η ευθύνη για τη διενέργεια αξιολόγησης της καταλληλότητας θα πρέπει να είναι του παρόχου υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων και δεν μειώνεται με τη χρήση ηλεκτρονικού συστήματος κατά τη διατύπωση προσωπικών συστάσεων ή απόφασης για τη συναλλαγή.

5.9 Κόστος και πολυπλοκότητα ισοδύναμων προϊόντων (Κατευθυντήρια γραμμή 9)

Σχετική νομοθεσία: Άρθρο 81 παράγραφοι 1, 10 και 12 του MiCA.

87. Οι πολιτικές και οι διαδικασίες καταλληλότητας θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι, πριν από τη λήψη μιας απόφασης για τα κρυπτοστοιχεία που ο πάροχος υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων πρόκειται να συστήσει ή στα οποία πρόκειται να επενδύσει στο πλαίσιο της διαχείρισης χαρτοφυλακίου για λογαριασμό του πελάτη, διενεργείται ενδελεχής αξιολόγηση των πιθανών εναλλακτικών κρυπτοστοιχείων και υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων λαμβάνοντας υπόψη το κόστος και την πολυπλοκότητα των σχετικών προϊόντων.
88. Οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει να διαθέτουν διαδικασία η οποία, λαμβάνοντας υπόψη τη φύση της υπηρεσίας, το επιχειρηματικό μοντέλο και το είδος των κρυπτοστοιχείων που παρέχονται, θα αξιολογεί τα διαθέσιμα «ισοδύναμα» κρυπτοστοιχεία που θα μπορούν να ικανοποιήσουν τις ανάγκες και τις συνθήκες του

πελάτη, όπως είναι τα κρυπτοστοιχεία που απευθύνονται σε παρεμφερείς πελάτες-στόχους και διαθέτουν παρεμφερές προφίλ κινδύνου-απόδοσης.

89. Κατά την εξέταση του παράγοντα κόστους, οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη το σύνολο του κόστους και των επιβαρύνσεων που καλύπτονται από τις σχετικές διατάξεις του άρθρου 81 παράγραφος 4 του MiCA. Όσον αφορά την πολυπλοκότητα, οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τα κριτήρια που απαριθμούνται στην κατευθυντήρια γραμμή 7 ανωτέρω. Αν οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων διαθέτουν περιορισμένο φάσμα κρυπτοστοιχείων ή συνιστούν έναν τύπο κρυπτοστοιχείου, η δε αξιολόγηση των «ισοδύναμων» κρυπτοστοιχείων είναι ενδεχομένως περιορισμένη, είναι σημαντικό οι πελάτες να γνωρίζουν πλήρως τις περιστάσεις αυτές. Στο πλαίσιο αυτό, είναι ιδιαίτερα σημαντικό οι πελάτες να ενημερώνονται δεόντως σχετικά με το περιορισμένο φάσμα των προσφερόμενων κρυπτοστοιχείων, σύμφωνα με το άρθρο 81 παράγραφος 2 στοιχείο β) του MiCA¹⁰.
90. Όταν ο πάροχος υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων χρησιμοποιεί στρατηγικές διαχείρισης χαρτοφυλακίου ή προτάσεις βάσει επενδυτικού μοντέλου σε διάφορους πελάτες με όμοιο επενδυτικό προφίλ (όπως προσδιορίζεται από τον πάροχο υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων), οι αξιολογήσεις του κόστους και της πολυπλοκότητας των «ισοδύναμων» κρυπτοστοιχείων θα πρέπει να διενεργούνται σε ανώτερο ιεραρχικό επίπεδο (για παράδειγμα, από επενδυτική επιτροπή ή από οποιαδήποτε άλλη επιτροπή καταρτίζει τις στρατηγικές διαχείρισης χαρτοφυλακίου ή τις προτάσεις βάσει επενδυτικού μοντέλου). Ωστόσο, και σε αυτήν ακόμη την περίπτωση ο πάροχος υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει να διασφαλίζει ότι τα επιλεγμένα κρυπτοστοιχεία είναι κατάλληλα και συμβατά με το προφίλ των πελατών του για κάθε πελάτη χωριστά.
91. Οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει να αιτιολογούν την επιλογή ή τη διατύπωση σύστασης υπέρ ενός κρυπτοστοιχείου με υψηλότερο κόστος ή με αυξημένη πολυπλοκότητα έναντι κάποιου ισοδύναμου κρυπτοστοιχείου, λαμβάνοντας υπόψη ότι κατά τη διαδικασία επιλογής προϊόντων στο πλαίσιο της παροχής συμβουλών σχετικά με κρυπτοστοιχεία ή διαχείριση χαρτοφυλακίου κρυπτοστοιχείων, είναι δυνατή η εφαρμογή και άλλων κριτηρίων (για παράδειγμα: η διαφοροποίηση του χαρτοφυλακίου, η ρευστότητα, το επίπεδο κινδύνου). Οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει να τεκμηριώνουν και να τηρούν αρχείο αυτών των αποφάσεων, καθώς οι εν λόγω αποφάσεις χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής στο πλαίσιο των εσωτερικών λειτουργιών ελέγχου του εκάστοτε παρόχου υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων. Η σχετική τεκμηρίωση θα πρέπει να υποβάλλεται σε εσωτερικές αναθεωρήσεις. Κατά την παροχή συμβουλών σχετικά με κρυπτοστοιχεία, οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων μπορούν, με ειδικά

¹⁰ Επομένως, σύμφωνα με τον MiCA, οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων δεν είναι υποχρεωμένοι να εξετάσουν ολόκληρο το φάσμα των πιθανών επιλογών κρυπτοστοιχείων που υπάρχουν στην αγορά προκειμένου να τηρήσουν την κατευθυντήρια γραμμή 7.

αιτιολογημένη απόφαση, να ενημερώνουν τον πελάτη σχετικά με την απόφασή τους να επιλέξουν ένα υψηλότερου κόστους ή πιο πολύπλοκο κρυπτοστοιχείο.

5.10 Κόστος και οφέλη της αλλαγής επενδύσεων (Κατευθυντήρια γραμμή 10)

Σχετική νομοθεσία: Άρθρο 81 παράγραφοι 1, 10 και 12 του MiCA.

92. Στο πλαίσιο των πολιτικών και διαδικασιών για την αξιολόγηση της καταλληλότητας, οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει να προβαίνουν σε ανάλυση του κόστους και του οφέλους της αλλαγής επενδύσεων, έτσι ώστε οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων να είναι ευλόγως σε θέση να αποδείξουν ότι τα αναμενόμενα οφέλη της αλλαγής είναι μεγαλύτερα από το κόστος.
93. Για τους σκοπούς της παρούσας κατευθυντήριας γραμμής, επενδυτικές αποφάσεις όπως η αναπροσαρμογή του διαχειριζόμενου χαρτοφυλακίου στο πλαίσιο μιας «παθητικής στρατηγικής» αναπαραγωγής ενός δείκτη (κατόπιν συμφωνίας με τον πελάτη) δεν αποτελούν κατά κανόνα αλλαγή επένδυσης. Προς άρση των αμφιβολιών, κάθε συναλλαγή που δεν λαμβάνει υπόψη τα συναφή όρια θεωρείται ότι αποτελεί αλλαγή επένδυσης.
94. Οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη όλες τις αναγκαίες πληροφορίες για τη διενέργεια της ανάλυσης κόστους-οφέλους για την αλλαγή επένδυσης, δηλαδή την αξιολόγηση των πλεονεκτημάτων και των μειονεκτημάτων των υπό εξέταση νέων κρυπτοστοιχείων. Κατά την εξέταση της διάστασης του κόστους, οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη όλα τα κόστη και τις επιβαρύνσεις που καλύπτονται από τις σχετικές διατάξεις του άρθρου 81 παράγραφος 4 του MiCA. Στο πλαίσιο αυτό μπορούν να θεωρηθούν συναφείς τόσο οι χρηματικοί όσο και οι μη χρηματικοί παράγοντες κόστους και οφέλους. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται, για παράδειγμα:
 - η αναμενόμενη καθαρή απόδοση της προτεινόμενης εναλλακτικής συναλλαγής (η οποία περιλαμβάνει επίσης κάθε πιθανό προκαταβολικό κόστος που πρέπει να πληρώσει ο πελάτης) έναντι της αναμενόμενης καθαρής απόδοσης της υπάρχουσας επένδυσης (όπου θα πρέπει επίσης να ληφθεί υπόψη το τυχόν κόστος που ενδέχεται να επιβαρύνει τον/τους πελάτη/-ες για την αφαίρεση του κρυπτοστοιχείου από το χαρτοφυλάκιό του/τους),
 - η μεταβολή των συνθηκών και των αναγκών του πελάτη, η οποία αποτελεί ενδεχομένως τον λόγο για τον οποίο εξετάζεται η αλλαγή επένδυσης, π.χ. η ανάγκη βραχυπρόθεσμης ρευστότητας λόγω κάποιου απροσδόκητου και απρόβλεπτου οικογενειακού συμβάντος.

- η αλλαγή των χαρακτηριστικών του κρυπτοστοιχείου ή/και των συνθηκών αγοράς, η οποία ενδέχεται να αποτελεί τον λόγο για τον οποίο εξετάζεται η αλλαγή επένδυσης στο/στα χαρτοφυλάκιο/-α του/των πελάτη/-ών, π.χ. αν ένα κρυπτοστοιχείο καθίσταται μη ευχερώς ρευστοποιήσιμο λόγω των τάσεων της αγοράς,
 - οφέλη που προκύπτουν από την αλλαγή επένδυσης στο χαρτοφυλάκιο του πελάτη, όπως είναι i) η αύξηση της διαφοροποίησης του χαρτοφυλακίου (με γνώμονα τη γεωγραφική περιοχή, τον τύπο κρυπτοστοιχείου, τον τύπο του εκδότη, κ.λπ.), ii) ενίσχυση της εναρμόνισης του προφίλ κινδύνου του χαρτοφυλακίου με τους στόχους κινδύνου του πελάτη, iii) αύξηση της ρευστότητας του χαρτοφυλακίου, ή iv) μείωση του συνολικού πιστωτικού κινδύνου του χαρτοφυλακίου.
95. Κατά την παροχή συμβουλών σχετικά με κρυπτοστοιχεία, η έκθεση καταλληλότητας¹¹ που οφείλει να υποβάλλει ο πάροχος υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων στον ιδιώτη πελάτη πριν από τη συναλλαγή θα πρέπει να περιλαμβάνει αναλυτική τεκμηρίωση του αν τα οφέλη της συνιστώμενης αλλαγής επένδυσης είναι μεγαλύτερα από το κόστος.
96. Οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει επίσης να θεσπίσουν συστήματα και μηχανισμούς ελέγχου για την παρακολούθηση του κινδύνου καταστρατήγησης της υποχρέωσης αξιολόγησης του κόστους και του οφέλους της συνιστώμενης αλλαγής επένδυσης, για παράδειγμα σε περιπτώσεις στις οποίες η συμβουλή για την πώληση ενός κρυπτοστοιχείου ακολουθείται από συμβουλή για την αγορά άλλου κρυπτοστοιχείου σε μεταγενέστερο στάδιο (π.χ. ημέρες αργότερα), όμως οι δύο συναλλαγές παρουσιάζουν εξαρχής στενή συνάφεια.
97. Όταν ο πάροχος υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων εφαρμόζει στρατηγικές διαχείρισης χαρτοφυλακίου ή υποβάλλει προτάσεις βάσει επενδυτικού μοντέλου σε διαφορετικούς πελάτες με όμοιο επενδυτικό προφίλ (όπως προσδιορίζεται από τον πάροχο υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων), η ανάλυση κόστους/οφέλους της αλλαγής επένδυσης μπορεί να διενεργηθεί σε υψηλότερο επίπεδο από αυτό του κάθε μεμονωμένου πελάτη ή της κάθε μεμονωμένης συναλλαγής. Ειδικότερα, όταν η αλλαγή επένδυσης αποφασίζεται σε ανώτερο ιεραρχικό επίπεδο, για παράδειγμα από επενδυτική επιτροπή ή από οποιαδήποτε άλλη επιτροπή η οποία καταρτίζει τις στρατηγικές κοινού χαρτοφυλακίου ή τις προτάσεις βάσει επενδυτικού μοντέλου, η ανάλυση κόστους/οφέλους μπορεί να διενεργείται στο επίπεδο της εν λόγω επιτροπής. Εάν η αλλαγή επένδυσης αποφασίζεται σε ανώτερο ιεραρχικό επίπεδο, η ανάλυση κόστους/οφέλους που διενεργείται σε αυτό το επίπεδο εφαρμόζεται κατά κανόνα σε όλα τα συγκρίσιμα χαρτοφυλάκια πελατών χωρίς να διενεργείται αξιολόγηση καταλληλότητας για κάθε μεμονωμένο πελάτη. Η αρμόδια επιτροπή του παρόχου υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα μπορούσε και σε μια τέτοια περίπτωση να προσδιορίσει τους λόγους για τους οποίους ορισμένοι πελάτες

¹¹ Η έκθεση καταλληλότητας που αναφέρεται στο άρθρο 81 παράγραφος 13 του MiCA.

εξαιρούνται από την αλλαγή επένδυσης. Παρόλο που σε τέτοιες περιπτώσεις η ανάλυση κόστους/οφέλους μπορεί να διενεργείται σε ανώτερο επίπεδο, ο πάροχος υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει να εφαρμόζει κατάλληλους ελέγχους για να διαπιστώνει αν συγκεκριμένα χαρακτηριστικά ορισμένων πελατών επιβάλλουν μια πιο εξειδικευμένη ανάλυση.

98. Όταν ο διαχειριστής του χαρτοφυλακίου έχει συμφωνήσει με τον πελάτη μια εντολή και επενδυτική στρατηγική με ειδικά χαρακτηριστικά λόγω των ειδικών επενδυτικών αναγκών του πελάτη, θα πρέπει να διενεργείται ανάλυση κόστους/οφέλους για τη συγκεκριμένη αλλαγή σε επίπεδο πελάτη, κατά παρέκκλιση από τα ανωτέρω.
99. Ανεξάρτητα από τα ανωτέρω, εάν ο διαχειριστής χαρτοφυλακίου θεωρήσει ότι η σύνθεση ή οι παράμετροι ενός χαρτοφυλακίου θα πρέπει να αλλάξουν προς κατεύθυνση μη επιτρεπόμενη από τη συμφωνηθείσα εντολή με τον πελάτη, θα πρέπει να συζητήσει το θέμα με τον πελάτη και να αναθεωρήσει την υπάρχουσα ή να διενεργήσει νέα αξιολόγηση της καταλληλότητας προκειμένου να συμφωνηθεί η νέα εντολή.

5.11 Προσόντα του προσωπικού (Κατευθυντήρια γραμμή 11)¹²

Σχετική νομοθεσία: Άρθρο 68 παράγραφος 5 και άρθρο 81 παράγραφος 7 του MiCA.

100. Οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων οφείλουν να διασφαλίζουν ότι το επίπεδο των ικανοτήτων, των γνώσεων και της εμπειρογνομosύνης του προσωπικού που συμμετέχει σε βασικές πτυχές της διαδικασίας αξιολόγησης είναι επαρκές όσον αφορά τα κρυπτοστοιχεία και τις υπηρεσίες κρυπτοστοιχείων.
101. Το προσωπικό θα πρέπει να κατανοεί τον ρόλο που διαδραματίζει στη διαδικασία αξιολόγησης της καταλληλότητας. Θα πρέπει να διαθέτει τις ικανότητες, τις γνώσεις και την εμπειρογνομosύνη που απαιτούνται, καθώς και επαρκή γνώση των συναφών κανονιστικών απαιτήσεων και διαδικασιών για την εκπλήρωση των υποχρεώσεών του.
102. Το προσωπικό θα πρέπει να διαθέτει τις απαραίτητες γνώσεις και ικανότητες, μεταξύ άλλων όσον αφορά την αξιολόγηση της καταλληλότητας. Προς τούτο, οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει να εκπαιδεύουν κατάλληλα το προσωπικό.
103. Τα λοιπά μέλη του προσωπικού που δεν αλληλεπιδρούν άμεσα με τους πελάτες, αλλά μετέχουν στη διενέργεια της αξιολόγησης καταλληλότητας με οποιονδήποτε τρόπο, θα πρέπει να διαθέτουν τις αναγκαίες ικανότητες, γνώσεις και εξειδίκευση που απαιτούνται ανάλογα με τον ιδιαίτερο ρόλο που αναλαμβάνουν κατά τη διαδικασία αξιολόγησης της καταλληλότητας. Στην κατηγορία αυτή ενδέχεται να εμπίπτουν, για παράδειγμα, τα μέλη του προσωπικού που συμμετέχουν στην κατάρτιση ερωτηματολογίων, στον προσδιορισμό των αλγόριθμων που διέπουν την αξιολόγηση της καταλληλότητας ή σε

¹² Σύμφωνα με την εντολή που προβλέπεται στο άρθρο 81 παράγραφος 15 στοιχείο α) του κανονισμού MiCA, η ESMA θα εκδώσει, σε μεταγενέστερη ημερομηνία, γενικότερες κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τα κριτήρια για την αξιολόγηση των γνώσεων και των ικανοτήτων σύμφωνα με το άρθρο 81 παράγραφος 7 του MiCA.

άλλες αναγκαίες πτυχές για τη διενέργεια της αξιολόγησης της καταλληλότητας και τον έλεγχο συμμόρφωσης προς τις απαιτήσεις καταλληλότητας.

104. Κατά περίπτωση, όταν χρησιμοποιούνται αυτοματοποιημένα εργαλεία (συμπεριλαμβανομένων των υβριδικών εργαλείων), οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι τα μέλη του προσωπικού τους που συμμετέχουν σε δραστηριότητες σχετικές με τον προσδιορισμό αυτών των εργαλείων:

- διαθέτουν κατάλληλη γνώση της τεχνολογίας και των αλγόριθμων που χρησιμοποιούνται για την παροχή ψηφιακών συμβουλών (κατανοούν ιδίως το σκεπτικό, τους κινδύνους και τους κανόνες που διέπουν τους αλγόριθμους επί των οποίων βασίζονται οι ψηφιακές συμβουλές), και
- κατανοούν και αξιολογούν τις ψηφιακές/αυτοματοποιημένες συμβουλές που παράγονται μέσω αλγόριθμων.

6 Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τη μορφή της περιοδικής δήλωσης για τη διαχείριση χαρτοφυλακίου κρυπτοστοιχείων

6.1 Σταθερό μέσο (Κατευθυντήρια γραμμή 1)

Σχετική νομοθεσία: Άρθρο 81 παράγραφος 14 του MiCA.

105. Οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει να διαβιβάζουν σε κάθε τέτοιο πελάτη την περιοδική δήλωση που προβλέπεται στο άρθρο 81 παράγραφος 14 του MiCA σε ηλεκτρονική μορφή που αποτελεί επίσης σταθερό μέσο.
106. Το μέσο αυτό θα πρέπει να επιτρέπει στον πελάτη i) να αποθηκεύει τις πληροφορίες που απευθύνονται προσωπικά στον εν λόγω πελάτη κατά τρόπο προσβάσιμο για μελλοντική αναφορά και για χρονικό διάστημα επαρκές για τους σκοπούς των πληροφοριών, και ii) να επιτρέπει την αμετάβλητη αναπαραγωγή των αποθηκευμένων πληροφοριών.

6.2 Πρόσβαση σε διαδικτυακό σύστημα (Κατευθυντήρια γραμμή 2)

Σχετική νομοθεσία: Άρθρο 81 παράγραφος 14 του MiCA.

107. Για τους σκοπούς του άρθρου 81 παράγραφος 14 δεύτερο εδάφιο του MiCA, οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι:
- το διαδικτυακό σύστημα στο οποίο έχουν πρόσβαση οι πελάτες τους θεωρείται σταθερό μέσο,
 - ο πελάτης ενημερώνεται ηλεκτρονικά για το πού και πώς είναι δυνατή η πρόσβαση στις πληροφορίες (για παράδειγμα, εάν το διαδικτυακό σύστημα είναι δικτυακός τόπος, ο πελάτης θα πρέπει να ενημερώνεται για τη διεύθυνση του δικτυακού τόπου και το σημείο του δικτυακού τόπου από όπου είναι δυνατή η πρόσβαση στις πληροφορίες),
 - ο πελάτης ειδοποιείται όταν διατίθεται νέα περιοδική δήλωση, και
 - οι πληροφορίες είναι προσβάσιμες συνεχώς μέσω του εν λόγω διαδικτυακού συστήματος και για το χρονικό διάστημα που ο πελάτης μπορεί ευλόγως να χρειαστεί για να τις επιθεωρήσει.

6.3 Περιεχόμενο της περιοδικής δήλωσης (Κατευθυντήρια γραμμή 3)

Σχετική νομοθεσία: Άρθρο 81 παράγραφος 14 του MiCA.

108. Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι πελάτες λαμβάνουν ορθή και ισορροπημένη επισκόπηση των δραστηριοτήτων που έχουν αναληφθεί, της απόδοσης του χαρτοφυλακίου και του πώς οι δραστηριότητες που έχουν αναληφθεί ανταποκρίνονται στις προτιμήσεις, τους στόχους και τις επικαιροποιημένες πληροφορίες σχετικά με την αξιολόγηση καταλληλότητας κατά την περίοδο αναφοράς, η περιοδική δήλωση θα πρέπει να περιλαμβάνει, κατ' ελάχιστον:
- δήλωση του περιεχομένου και της αποτίμησης του χαρτοφυλακίου, συμπεριλαμβανομένων λεπτομερειών για κάθε κρυπτοστοιχείο που τηρείται, την αγοραία αξία του ή την εύλογη αξία εάν δεν υπάρχει αγοραία αξία, και το ταμειακό υπόλοιπο, στην αρχή και στο τέλος της περιόδου αναφοράς·
 - την απόδοση του χαρτοφυλακίου κατά την περίοδο αναφοράς, συμπεριλαμβανομένων τυχόν μαρκών που λαμβάνονται δωρεάν για τη συνέχιση της λειτουργίας των μηχανισμών συναίνεσης «proof-of-work» και «proof-of-stake» για την τεχνολογία αλυσίδας συστοιχιών (αμοιβές από συμμετοχή σε staking)·
 - το συνολικό ποσό των αμοιβών και τελών που χρεώθηκαν κατά την περίοδο αναφοράς, αναφέροντας χωριστά τουλάχιστον το σύνολο των αμοιβών διαχείρισης και το σύνολο των εξόδων που συνδέονται με την εκτέλεση, περιλαμβανομένης, κατά περίπτωση, δήλωσης ότι κατόπιν αιτήματος θα παρασχεθεί λεπτομερέστερη ανάλυση των στοιχείων αυτών·
 - σύγκριση της απόδοσης κατά τη διάρκεια της περιόδου που καλύπτεται από τη δήλωση με τον δείκτη απόδοσης αναφοράς (εάν υπάρχει) που συμφωνείται μεταξύ του παρόχου υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων και του πελάτη·
 - για κάθε συναλλαγή που εκτελείται κατά τη διάρκεια της περιόδου, τα κύρια χαρακτηριστικά της σχετικής συναλλαγής·
 - επεξήγηση του πώς οι δραστηριότητες ή η έλλειψη δραστηριότητας ανταποκρίνονται στις προτιμήσεις, τους στόχους και λοιπά χαρακτηριστικά του πελάτη.
109. Οι πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων θα πρέπει επίσης να προσδιορίζουν την ημερομηνία της τελευταίας αξιολόγησης καταλληλότητας ή της αναθεώρησής της και, κατά περίπτωση, επί ποιας βάσης πραγματοποιήθηκε η τελευταία επικαιροποίηση (π.χ.

παροχή νέων πληροφοριών από τον πελάτη με αποτέλεσμα να αλλάζει το προφίλ του πελάτη, εφαρμογή νέων κριτηρίων από τον πάροχο υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων).